

Fåglar i Sörmland

Nr 2. 1995

Årgång 28

FÅGLAR I SÖRMLAND 2/95

Ansvarig utgivare
Bert Lindgren

Redaktör, redaktionsadress

Kent Söderberg
Kantorstigen 1
645 91 Strängnäs
Tel: 0152-513 24

Layout

Kent Söderberg

Manusstopp
för nr 1/96 är den 1 mars

**Medlemsservice och
adressändringar**

Sörmlands Ornitologer
c/o Agne Swenzén
Skånegatan 5
641 36 Katrineholm
Tel: 0150 -182 97

Sättning

Kent Söderberg

Utgivning

Fåglar i Sörmland (FiS) utges av Föreningen Södermanlands Ornitologer och utkommer med två nummer per år. Medlemmar erhåller tidningen utan extra kostnad.

Enbart prenumeration kostar 80 kr och insättes på nedanstående pg. För medlemskap: se näst sista sidan.

Annonser

Aktuella priser erhålls på begäran. Annonssörer ombedes vända sig till Kent Söderberg

Omslagsfoto:

Framsida: Skrântärna, Tero Niemi
Baksida: Sparvhök, Tero Niemi

© Fåglar i Sörmland 1995, ej bildmaterial

ISSN 0345-3820

Ordföranden har ordet

På väg hem från en resa till Sydspanien med fotvandring i Sierra Nevada skriver jag detta: min resa hade inte fåglar som syfte men fågeln som uppenbarelse är ju en så betydelsefull del av landskapsupplevelsen att bestående minnen oftast har en fågel i centrum.

Alpjärnsparvar kring fötterna i någon minusgrad och snö på Mulhacén 3482 meter över havet med sommarvarmt Medelhav glittrande i söder.

Svarta stenskvättor vid en ödegård högt i Trevellez-dalen och så vidare.

Trots många spännande fågelmöten minns jag nog ändå trädlärkornas vemodiga sångstrofer ljudande över de vita bergsbyarna i Las Alpujarras bäst. Det kändes välbekant och stämde samman med det gamla småländska talesättet om "torparns lärka". I min barndom de ensliga lyckornas och hultens fågel, här

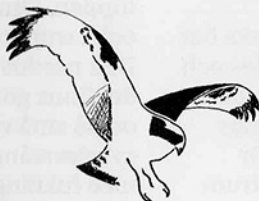
terassodlingars, men här som där: bakom låg/ligger en ofattbar mänsklig möda, ett kulturlandskap skapat av mulars bete och mänsklig idoghet...

Idag möter jag oftast trädlärkan i samband med hyggen - ett tidens landskap. Var möts trädlärkors och mina landskapsreferenser? Myten, historien färgar mina drömmar om trädlärkans landskap.

Jag romantiserar, längtar tillbaka och glömmer att ständigt sker en förändring...

Ju äldre jag blir desto svårare har jag dock att definiera de värderingar som styr min upplevelse av dessa förändringar. I Andalusiens förödda landskap blev detta tydligt i två bilder: den svarta röstjärten på en vit skorsten i en bergsby eller tornfalken på en skylt längs motorvägen Marbella-Malaga.

Bert Lindgren

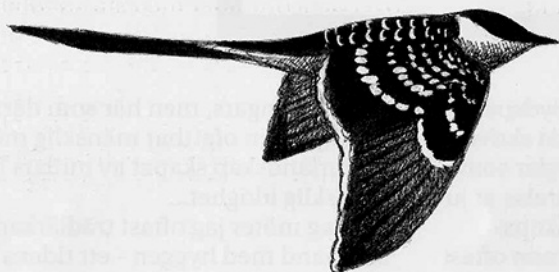

Utblick-Kos

I vår serie *Utblick* presenterades Kanarieöarna (se nummer 2/93) som målet för en kombinerad semester-skådarresa, där familjen både kan bada, lata sig och bekanta sig med lite nya, exotiska fågelarter.

Den här gången riktar vi blickarna mot den grekiska övärlden, närmare bestämt mot Kos som ligger i sydöstra Egeiska havet. Mera känd som fågelskådarö i Grekland är nog Kreta, men jag lovar att du inte skall bli besviken om du åker till Kos. Här kommer en presentation av Kent Söderberg:

Skatgök. Teckning: Hans Larsson

Efter ca 4 timmars flygning från Arlanda hamnar man i den grekiska övärlden och på Kos, som är den näst största ön i ögruppen Tolvöarna eller Dodekaneserna. Kos är en liten, långsmal ö, ca 300 kvadratkilometer stor, som sträcker sig i sydvästlig-nordöstlig riktning.

Flygplatsen är belägen nästan mitt på ön, och det tar en 1/2 timme att åka upp till den största staden Kos som ligger på den nordöstliga delen. Det är där man bör inkvartera sig.

Kos ligger strax nordväst om Rhodos mycket nära Turkiet, och man kan i kikaren se de kritvita städerna på den turkiska kusten.

Kos har som många andra grekiska öar en imponerande historia. Här föddes och verkade Hippokrates, läkekonstens fader, på 300-talet f. Kr. Han införde diagnos och behandlingsmetoder i stället för häxkonster. Man kan i stadens centrum se den platan, Europas kanske äldsta

träd, under vilket Hippokrates undervisade sina lärjungar. Man kan också besöka ruinerna av det kombinerade templet och sjukhuset Asklepieion där Hippokrates grundade den första läkarskolan. Här kan man gå omkring bland ruinerna och se både blåkråka, örnvråk och slagfalk på samma gång och dessutom leta lite orkidéer, bl. a fjärilsnycklar (*Orchis papilionacea*) och smyckeofrys (*Ophrys fuciflora*).

Kos har en varierad natur. En bergskedja följer den sydostliga kusten med karga och branta stup som rasar ned i havet, och toppar som sträcker sig vassa upp mot den blåa himlen. Den högsta toppen, Oros dikaio, mäter 846 m.ö.h, och i stupen häckar troligtvis slagfalk. Den nordostliga kusten är mer flack och det finns gott om bra badställen. Kos har också små våtmarker som ligger inom cykelavstånd från huvudstaden, saliner med fuktängar runt om sig. Den sydligare delen är mer kuperad, och har torrare biotoper.

Fågellokalerna

Så gott som alla lokaler ligger mycket nära staden Kos, (se vidare fig.) vilket gör Kos till en mycket skådarvänlig ö. Det är enkelt att hitta till lokalerna och de ligger mycket lättåtkomliga. Det går bra att tillbringa en heldag vid fågellokalerna med både skådning, bad och en god lunch vid någon trevlig restaurang.

1. Psalidi:

Liten våtmark som ligger på cykelavstånd, cirka 5 km från hotellen. På den norra sidan finns en liten kulle som ligger mellan havet och sjön/våtmarken. Härifrån kan man hålla koll både på havet, efter vårsträckande fågel eller liror, och på våtmarken, efter rastande änder, hägrar och tättingar. Hit kan man med fördel ta med sig en picknickkorg och badkläder. Det är lätt att ta sig runt den lilla sjön och det går snabbt att "spana av" klarvattenytorna. Här såg vi rallhäger, vitögdd dykand, kalenderlärka och silkeshäger m. m. vid ett besök.

2. Asklipieion:

Sevärda fornlämningar/ruiner som ligger på cykelavstånd (om man orkar ta sig uppför backarna) en bit upp på berget. Här kan man tillbringa en heldag och känna historien blåsa genom kroppen samtidigt som man ser örnvråkar skruva sig upp på vindarna och se slagfalk övervaka området med sin snabba flykt, medan blåkråkorna varnar med sitt tomma nötknäcker ljud. Man har även god chans att stöta på skatgök i omgivningarna med sina oliv- och fikonträd. Här kan man också höra dvärguv ropa om man åker upp, strax före gryningen.

3. Zia Asphendioy:

En liten bergsby som ligger ganska högt upp på berget (man bör alltså hyra bil någon dag för att kunna ta sig hit upp), men det är väl värt ett besök, med storslagen utsikt över Kos. Här stöter man på arter som rostgumpssvala, slagfalk, alpsglare, aftonfalk, blåkråka m. m. Uppe i byn finns en trevlig liten restaurang där man kan äta lunch. Här kan man också passa på att handla lite kryddor som säljs billigt.

4. Alykes:

Absolut den viktigaste och bästa lokalen. Här finns också den längsta och bästa sandstranden, och bara någon kilometer norr om våtmarken ligger Tingaki, där man kan utöva vattensport m. m. Till Alykes är det cirka en och en halv mil, så man kan åka taxi, hyra bil eller motorcykel. Alykes är en stor våtmark som påminner om en salin. Där strömmar det in vatten från havet i små kanaler, i vilka man för övrigt kan se vattensköldpaddor. Det tar ett par timmar att ta sig runt hela våtmarken men, det är det värt. Alykes drar till sig mängder med rastande och sträckande fågel: bl. a. såg vi sandtärna, sporrvipa,

dammsnäppa, tereknsnäppa, rostand, dvärgrördrom, rödfalk, aftonfalk, slagfalk, bronsibis, tjockfot, biätare, turturduva m.m.

5. Kos:

Även själva staden är utmärkt att skåda i. Ställer man sig en morgon på någon udde, ex. Akr. Skandario, som ligger strax norr om Kos, så har man ett bra sträck av biätare, eleonorafalk och bronsibis. Tar man sedan, efter en liten lunch, en promenad i staden hör man bl.a. eksångare från trädgårdarna. Alldeles utanför Kos, på gångavstånd, finns det en våtmark där man bl. a. ser silkeshägrar mycket nära, men också rödhuvad törnskata och svarthuvad sparv, (som för övrigt dök upp 21/4). På kvällen hörs även dvärguv här ifrån våtmarken.

6. Empros Thermi:

Är en kurort med "naturliga bubbelpooler" som ligger 8 km från Kos, på andra sidan bergen, varför man får åka

Sporrvipa. Teckning: Hans Larsson

runt den nordöstliga delen. Här finns det gott om orörd macchiaterräng, här är det klippigt och stenigt längs hela kusten och bergen stupar rakt ned i Medelhavet. Det finns en smal grusväg ned till havet med en fin liten sandstrand. Blåser det någon dag skall man åka hit och spana efter gulnäbbadlira och medelhavslira. Här kan man också höra de flesta sångarna som svarthakad sångare och sammets-hätta. Här ser man även medelhavstenskväta. Empros Thermi med sin varmvattenkälla är också värt ett besök.

Som extratur kan man åka båt till ytterligare någon ö i tolvöarna, varför inte Kalymnos, svampfiskarnas ö. Under båtresan har man stora chanser att se gulnäbbad lira glida efter båten, liksom även rödnäbbad trut.

Fåglarna på Kos (en snabbguide)

Kos är en lättskådad ö som bjuder på många trevliga arter. Närheten till Turkiet gör att man kan hitta många överraskningar. En lagom skådande familj kan se en hel del (nya) arter på en vecka i slutet av april eller i början av maj.

Gulnäbbad lira och medelhavslira

Ses vid kusterna i blåsig väder

Dvärgrördrom

1 ex sågs vid våtmarken Alykes

Natthäger

1 ex vid Alykes

Rallhäger

1 ex sågs vid våtmarken Psalidi

Bronsibis

Tämligen allmän sträck/rastart:
30 ex sågs 21/4 vid Alykes

Rostand

Ses dagligen i Alykes

Örnvråk

Allmän

Rödfalk

2 ex på tråd efter vägen, 1 ex Alykes

Aftonfalk

Allmän efter 22/4, bl. a. 7 ex
Alykes 22/4

Eleonorafalk

Sparsam, 4 ex Kos, ljus fas 25/4

Slagfalk

Obsad vid flera tillfällen, bl. a. Zia,
Alykes

Berghöna

Sparsam

Vadaresvala

10 ex vid Alykes

Sporrvipa

1 ex sågs vid Alykes

Dammsnäppa

3 ex Alykes

Tereksnäppa

Alykes

Svarhuvad mås

Ses med flera ex i bl. a Kos hamn

Rödnäbbad trut

1 ex Kos hamn

Sandtärna

1 ex Alykes

Skatgök

Svår att få syn på, obsad i Kos och vid Asklipeion

Blåkråka

Allmän trådfågel, obsad varje dag

Rostgumpsvala

Lokalt allmän

Eksångare

Flera ex i trädgårdarna, Kos

Rostsparv

1 sjungande ex, Soroko

Svarthuvad sparv

Allmän efter 21/4

Allmänt

Att "plugga" och lära sig fåglarnas utseende och läten innan man ger sig iväg är nog ett måste, speciellt om det är första gången man reser ut i Europa. Det finns en hel del litteratur att studera, plus bandinspelningar och cd-skivor att lyssna på.

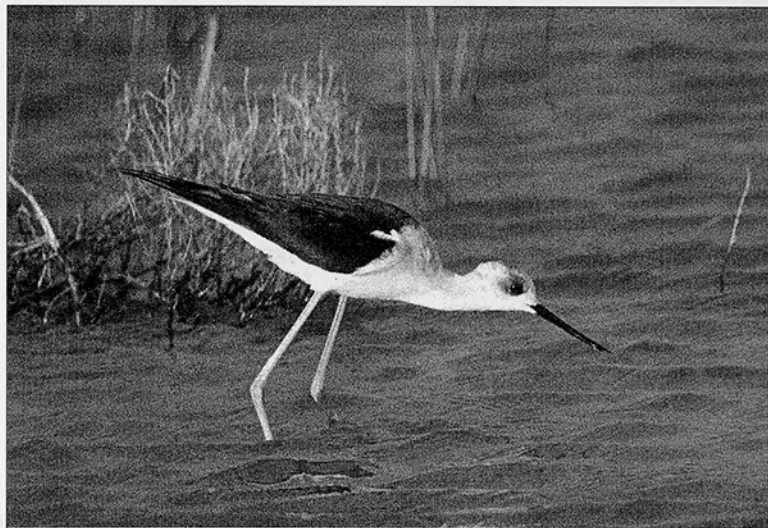
Läsetips

Lars Jonsson- Fåglar i Europa, Dick Forsman- Rovfågelguiden och Per Alström - Sällsynta fåglar i Europa.

Kartor kan man köpa här hemma i någon välsorterad bokhandel. En check-list eller artlista över observerade fåglar kan vara roligt att ha med sig, så att man kan jämföra sina observationer med tidigare resor.

Om du skall ge dig av till Kos kan du höra av dig till:

Kent Söderberg

Styltlopare, kan man se både i östra och västra Europa. Foto: Ola Bondesson.

Mallorcaresa 1996

En skådarvecka i slutet av april och början på maj ger många härliga naturupplevelser. Vi skådar fågel samt letar orkidéer. Mallorca bjuder på ett varierat landskap med våtmarker, höga berg och klippiga kuster som drar till sig mycket fågel. Här finns också citrusodlingar, olivodlingar samt ekskogar.

Dag 1.

När vi har installerat oss på hotellet som ligger på norra Mallorca, vid Alcudia, startar vi direkt med ett besök i den stora våtmarken Albufera. Här kan vi se silkeshäger, purpurhäger, höra cetisångare, grässlångare samt kaveldun- och cetisångare. Här kan man också med lite tur se kohäger och skäggtärna.

Dag 2.

Vi åker ut på den väldigt vackra Formentorhalvön där vi gör spontana stopp efter vägen, och ett självklart stopp blir Casas Veyas. Vi spanar efter blåtrast och kanske den häftigaste arten, sardinsk sångare. Ute på klipporna ser vi eleonorafalkar och pilgrimsfalk jaga. Dessutom ser vi kanske några gulnäbbade liror samt medelhavsliror svepa fram över det blåa Medelhavet.

Dag 3.

Nu tar vi oss ned till de sydligare delarna av Mallorca, Salinas de Levante, som är ett stort område med saltsaliner i olika stadier. Här ser vi stytlöpare, svartbent strandpipare, korttålar, tjockfot. Vid den lilla fiskebyn Porto Colom spanar vi efter rödnäbbade trutar. Här häckar också klippduvor.

Dag 4.

Vi börjar med att åka upp i bergen till Cuber, en konstgjord sjö. Kring sjön letar vi bl. a. grågäms, och här finns också svarthakad buskskvätta.

Dag 5.

Vi gör ett återbesök i den stora våtmarken Albufera; här finns många gömslen samt ett informationscentrum. Vi kan hoppas på natthäger, kungsfiskare, eller mallorcarasen av rödhuvad törnskata. Vi letar även efter spegel- och humleophrys samt satyrnycklar.

Dag 6.

Vi åker till Son Morell där dvärgörnen har sitt kärnområde samt besöker klostret Ermita de Betlem, och här letar vi efter häcksparv.

Dag 7.

Sovmorgon och shopping för de som vill. Vi övriga besöker någon av de tidigare lokalerna.

Pris: cirka 4.500 kr, i priset ingår en veckas bilhyra.

Tid: 3/5-10/5

Tillkommer: mat, bensin och enkelrumstillägg.

Reseledare: Joakim Ed, Kent Söderberg

Skicka din intresseanmälan till:

Joakim Ed, Videvägen 12,

645 33 Strängnäs, Tel: 0152-120 21

Kent Söderberg, Kantorstigen 1,

645 91 Strängnäs, Tel: 0152-513 24

Anmälningsavgift: 1000 kr sätts in på

Postgiro: 530921-0218

Senast 1996-02-15

Insändaren-Svartkråka

Hej, det är Kurre.

I våras var jag i Skåne och skådade. När jag en dag gick vid Ängsnäset såg jag några skådare som ivrigt stod och tubspanade, det såg ut som Björn och Jocke, de tittade på en helsvart kråkfågel. Ung råka, tänkte jag och knallade vidare med min tub på axeln.

På eftermiddagen träffade jag dem igen, nu på pizzeria Bella Onna.

-Hej, har ni haft något? frågade jag.

-Ja, du såg väl den där svartkråkan som gick på stranden vid Ängsnäset?

-Nä, vadå svartkråka? Var det inte en ung råka?

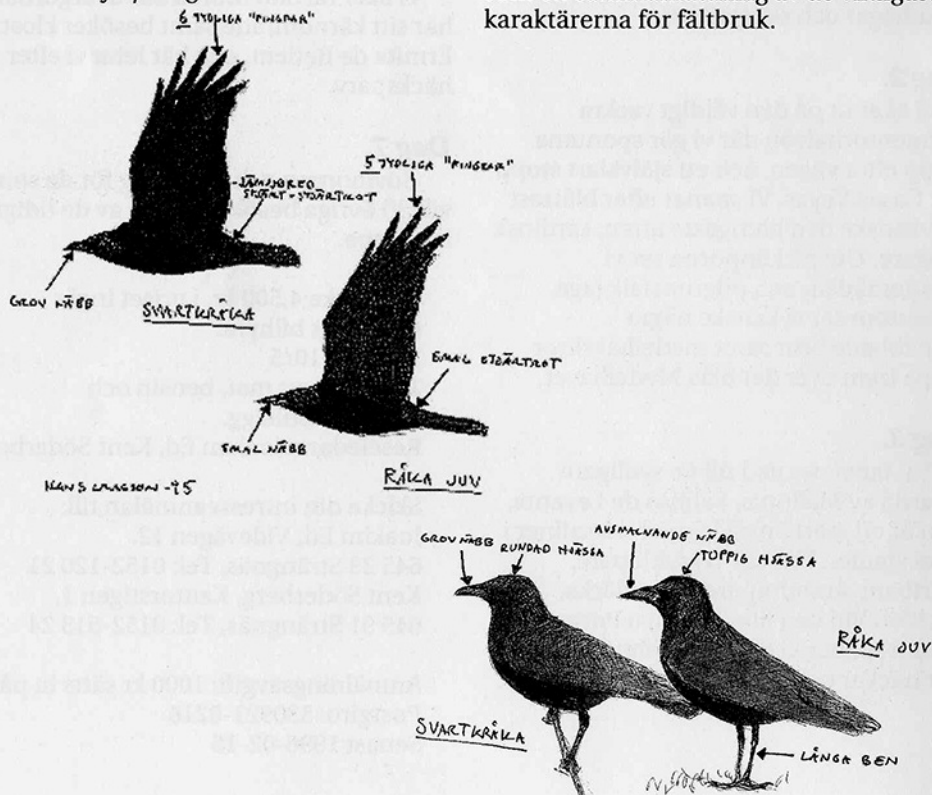
Hur ser man egentligen skillnad på de två arterna? Hjälp mig.

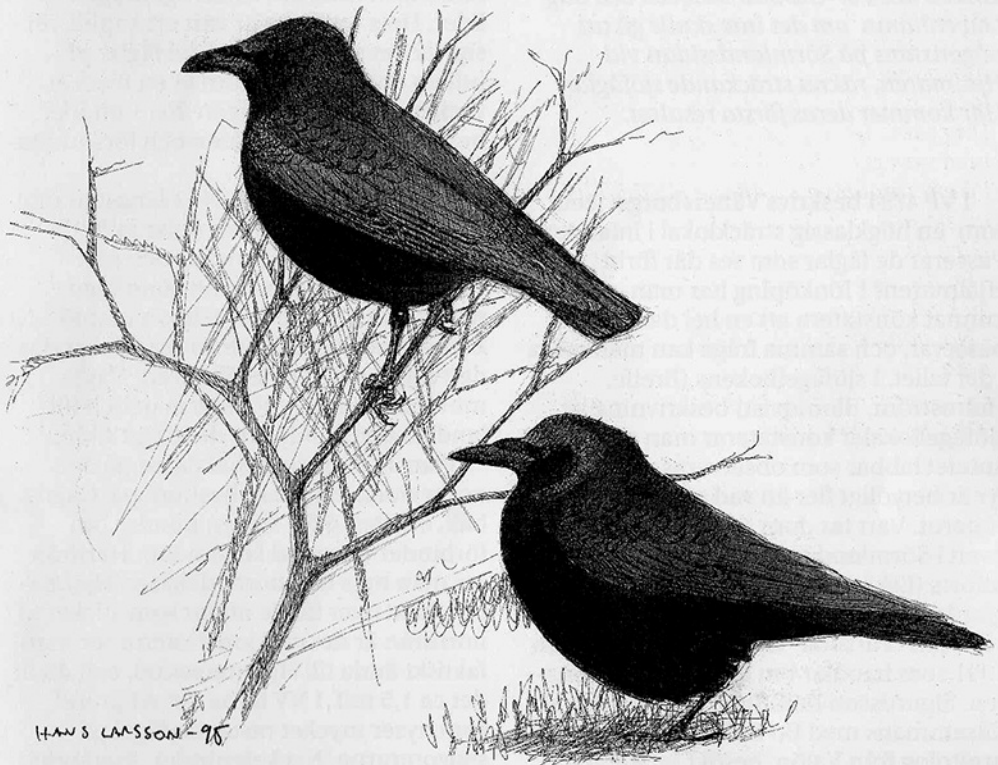
Hej Kurre.

I Sverige, särskilt i Skåne ses regelbundet svartkråkor, men även i Sörmland ses misstänkta svartkråkor. Oftast blir de obestämnda svartråkor, eller så godkänns inte fåglarna av Rrk på grund av bristande detaljer. Hans Larsson ger oss en snabb inblick i ämnet.

Att skilja unga råkor från den helsvarta nominatrasen av kråka är oftast mycket komplicerat. Flera fältbestämningartiklar har skrivits i ämnet, bl. a. en mer ingående sådan av Magnus Ullman som publicerades i Vår Fågelvärld 6:90.

Den artikel du nu läser är mera tänkt som en sammanfattning av de viktigaste karaktärerna för fältbruk.

Det man bör vara uppmärksam på när man ställs inför en misstänkt svartkråka är främst näbbens och vingarnas form. Vidare talar ett jämnt rundat huvud och kortare stjärt för svartkråka.

Allra bäst är det om man har en annan k(råka) som jämförelseobjekt; de båda arternas form och proportioner är vid direktjämförelse trots allt väldigt olika.

I väntan på att "den svarte" ska dyka upp går det utmärkt att träna på vanlig grå kråka - det är ju samma art och

åtminstone i motljus kan man få samma känsla som hos svartkråkan.

I Sverige är de säkraste områdena Falsterbohalvön samt sydöstra Skåne. I övrigt är svartkråkan regelbunden i Halland och på Öland men sällsynt i övriga delar av landet.

Text och teckningar:

*Hans Larsson,
som 1995 vann Vår Fågelvärlds tävling
"Årets fågelmålning". (Se VF 6-7 1995)
Grattis Hans.*

Sträckräkning vid Hjälmarens

Några artiklar i olika tidskrifter väckte tanken hos Per-Gunnar Moqvist och Stig Löwenhamn om det inte skulle gå att någonstans på Sörmlandssidan vid Hjälmarens, räkna sträckande sjöfåglar. Här kommer deras första resultat.

I VF 4/94 beskrivs Vänersborgsviken som en högklassig sträcklokal i inlandet. Passerar de fåglar som ses där förbi Hjälmarens? I Jönköping har man också kunnat konstatera att en hel del sjöfågel passerar, och samma fråga kan man ställa i det fallet. I sjöfågelboken (Breife, Holmström, Blomqvist) beskrivning av sjöfågellokalerna konstaterar man att antalet labbar som observeras vid Björns fyr är betydligt fler än vad som ses längre söderut. Vart tar dom som "fattas" vägen? Även i Sörmland har ju viss sträckräkning utförts (Eskilstuna). Största intrycket gjorde ändå en artikel av Mattias Sigurdsson i STF:s årsbok "De stora sjöarna" från 1991 som handlar om fågellivet i Hjälmarens. Sigurdsson berättar bl.a. om hur han tillsammans med Bo Eriksson, fiskare och ornitolog från Valön, besökt ett antal lokaler mitt ute i Hjälmarens som härbärgerar många fåglar, både rastande och häckande. Allt detta sammantaget gjorde att nyfikenheten väcktes. Frågan var då: vilka fåglar "genar" över Mellansverige, hur många kan de vara och framför allt, kan man någonstans se sträcket inom Katrineholms kommun? Vi beslutade att göra ett försök att få svar på alla de här frågorna. Valet av plats blev Fiskebodahalvön.

Till Fiskeboda kommer man via väg 214. Mellan Julita och Läppe finns den avtagsväg som leder ut på udden. Gården Fiskeboda har fått ge namn åt hela halvön

där den ligger, men den del där sträckräkningen utfördes kallas egentligen Edet. Hela området är värt ett kapitel för sig, då det samlas en hel del fåglar på udden och det dessutom är en mycket vacker plats. Men tidigare har området besökts mest under våren och försommaren.

Tre obs-platser valdes. Nr 1 längst ut mot väster. Därifrån ser man delar av både norra och södra Hjälmarens och rakt västerut ett ca 500 m brett sund med några små hållar och Väsboön utanför. Nr 2 på södra sidan. Därifrån ser man endast den södra delen av Hjälmarens. Några mindre öar finns ca 7-800 m ut och till land på andra sidan är det drygt 4 km.

Plats nr 3 valdes följaktligen på den norra sidan, närmare bestämt på Gagnhäll, en liten ö för sig (en mindre bro förbinder den med fastlandet). Härifrån ser man hela den norra delen av Hjälmarens. Rakt över till de uddar som sticker ut norrifrån är det ca 8 km. Österut ser man faktiskt ända till Hjälmaresundet, och dit är det ca 1,5 mil. I NV finns det ett grund som hyser mycket rastande fågel på sensomrarna, Nyckelgrundet. Avståndet dit är omkring 6,5 km. Det är för långt för att man ska kunna artbestämna de fåglar som uppehåller sig där. Man inser inte riktigt hur stor sjön är förrän man sitter där och ska artbestämna små vita prickar i fjärran.

Av de förutbestämda platserna visade sig nr 3 (Gagnhäll) vara den bästa. Bra sikt, perfekt ljus hela dagen. Vad man missar är de tättingar som rör sig ut mot udden bakom ryggen på observatörerna och man ser heller inget av södra Hjälmarens. -95 års räkning kommer att ske från en fjärde plats, en liten udde mellan P.1 och P.3. Därifrån ser man även en bit av södra delen av sjön, sundet V om P.1

samt större delen av N Hjälmmaren.

Fick vi då svar på våra frågor? Både ja och nej. Det var svårt att få grepp om sträcket. De flesta fåglarna passar på att rasta när de kommer till Hjälmmaren (vitfågel) och när de födosöker sker det oftast i motvind. Det här gjorde att de dagar som det var ostliga vindar flög de flesta så att säga åt "fel" håll. En del fisktärnor häckar också väldigt sent.

Det är dessa som häckar på samma skär som skrattnås. De får vänta tills skäret blir ledigt. Det gör att ett antal tärnor hela tiden flyger fram och tillbaka mellan fiskeplatser och häckningsplatser. Detta gjorde att det drällde omkring en massa trutar, måsar och tärnor i största allmänhet och det var svårt att avgöra vilka som skulle räknas. Vadarna var lättare då de mera uppförde sig som väntat. De sträckte mot SV oavsett vindriktning.

Även metodiken ställde till en del problem, då olika observatörer räknade på lite olika sätt. Men man lär sig även av sina misstag, så till nästa gång skall förhoppningsvis det problemet vara ur världen. Slutsatsen blir ändå att en hel del flyttfåglar tar genvägen över våra stora mellansvenska sjöar, och att en hel del av dom passerar inom synhåll från Fiskeboda udde. Och bara känslan när man sitter där att "här kan komma nästan vad som helst" gör det mödan värt. Fast vi väntar fortfarande på den första labben.

Väder:

I slutet av juli fanns fortfarande sommarens värmebölja kvar, men i början av augusti ändrades vädret till att bli mer lågtrycksbetonat med vindar mest från ostsektorn under de dagar som sträckräkningen pågick.

Lommar:

Storlom rastar regelbundet i mindre antal. Som mest 9 ex den 20/9. Av smålom sågs 1 ex förbisträckande den 28/8.

Doppingar:

Endast skäggdopping sågs. Inga större mängder, (31 ex den 20/9). Senare på hösten ökade antalet rastande till några hundra.

Skarvar:

Blir mer och mer vanlig i sjön. Rastar företrädesvis i södra Hjälmmaren. Den 20/8 sträckte över 80 ex västerut söder om udden. Fiskare som vi talat med börjar tycka att de har blivit för många. En fiskare säger sig ha räknat till över 200 vid ett tillfälle. Ev. problem i framtiden?

Gäss:

Kanadagås häckar på Fiskebodahalvön och omgivande öar, men när ungarna är flygga lämnar de området runt udden. Grågås passerade vid några tillfällen. Den 22/8. sågs exempelvis 15 ex.

Änder:

Inga större mängder noterades. Antalet blir större senare på hösten. Vigg var vanligast, följt av gräsand och knipa. Stjärtand observerades vid ett tillfälle. (15 ex. 7/8). Sjöorre sågs sträcka förbi vid tre tillfällen. 1 ex 14/8, 4 ex 17/8, 2 ex 21/8. Småskrake rastar regelbundet vid Fiskeboda. Den 23/7 sågs 10 ex.

Vadare:

Fler vadare än väntat sträckte, bl.a kustpipare med totalt 89 ex. och kustsnäppa med totalt 23 ex.

Sträckräkning vid Hjälmmaren

Måsar:

Oväntat stora mängder mås/trut höll vid vissa tillfällen till i sjön. Den 14/8 uppskattades antalet till minst 8 000 ex i norra Hjälmmaren. Anmärkningsvärt är också det stora antalet dvärgmåsar som passer ar genom Hjälmmaren. Totalt räknades 157 ex in med en topp på 123 ex. den 6/8.

Tärnor:

Fyra arter tärnor observerades och av dessa dominerade som väntat fisktärna. Att skrântärna passerar och uppehåller sig i Hjälmmaren vet man sedan tidigare, men mera oväntat var antalet svarttärnor. Totalt observerades 12 sträckande ex. Den fjärde tärnarten som observerades var silvertär

Per-Gunnar Moqvist
Stig Löwenhhamn

Art	Dat													summa	
	23/7	24/7	31/7	6/8	7/8	13/8	14/8	17/8	20/8	22/8	26/8	28/8	20/9		
Storlom				1						1	1	7	2	9	21
Smålom													1		1
Obest. lom										2					2
Skäggdopping	3			12	4					3	15			31	68
Storskarv	20				1		32		84	7				39	183
Häger				4						2					6
Knölsvan										2					2
Kanadegås				7											7
Grågås											15	2			17
Obest.gås anser												11			11
Gråsand	20	7	24		11		6						120	0	68
Stjärtand					15										15
Kricka	2														2
Vigg	14		9				5							89	117
Knipa	1	7	3	14	2		2		8	1				11	49
Sjöorre							1	4	2						7
Småskrake	10										2			1	13
Storskrake	20	4			2									132	158
Obest. skrak		117													117
Strandskata	1														1
Kustpipare				77										12	89
Kärnsnäppa	2													2	4
Kustsnäppa				14									6	3	23
Obest. calidris														7	7
Myrspov				2											2
Obest. spov												2			2
Drillsnäppa			3		2										5
Rödbena								1							1
Obest. tringa												3		18	21
Trut/mås						50	8000				6		650		8706
Havstrut			7	1	3	3	4			1	2			6	27
Gråtrut	15		10		12	100	400		8	27	28				600
Fiskmås	5		5		23	87	100		1	6				46	273
Skraitmås	40	404	52	470	349	515	1400	17	42	66	33				3388
Dvärgmås		2	123	18	3	3			6	2					157
Svarttärna				3	9										12
Skrântärna				4	2	4	1								11
Fisktärna	50		22	26	19	10	400			59	5		1		592
Silvertärna				7	3	2									131
Fisk/Silver			1	119	168				108	31	19	100			546
Övrigt:															0
Bivrak									1						1
Fiskgluse	5		4	2	6				3			4			24
Blå Kärrhök												1			1
Stenfalk													1		1
Lärfalk						1									1
Obest. falk	1														1
Ringduva													60		60
Gök												1			1
Blåhake							1								1
Rosenfink						1									1
															1554

Idö märkplats 1992-1994

Verksamheten vid den fasta märkplatsen i Idö-vassen i Söderfjärden, Mälaren har nu bedrivits årligen sedan 1981. Här redovisas kortfattat resultatet för de senaste tre säsongerna (1992-94). Tidigare årssammanställningar har publicerats av Broberg (1989 och 1992).

Som vanligt rör det sig om standardiserad fångst med 20 niometers småfågelnät under perioden maj-oktober. Antalet fångstdagar per månad och år framgår av tabell 1. Arbetet har alltfört utförts av mig själv, som ensam privatmärkare, men kan i övrigt jämföras med det som pågår vid våra fågelstationer.

Den totala volymen fångade fåglar har de tre senaste åren uppgått till 3 979, 3 513 respektive 2 860 ex (i summorna ingår antalet ringmärkta, egna mellanårskontroller och främmande kontroller). 1992 års resultat är det högsta hitintills, mycket tack vare en rekordfångst av drygt 1 100 sävsparvar detta år. Utöver toppåren 1992 och 1993 är det endast fångsten 1990 (3 556 ex) som överstigit 3 000 ex. Totalt sedan 1981 har vid Idö märkplats fångats drygt 30 300 ex av 78 arter, i huvudsak vasslevande fåglar.

Nya arter

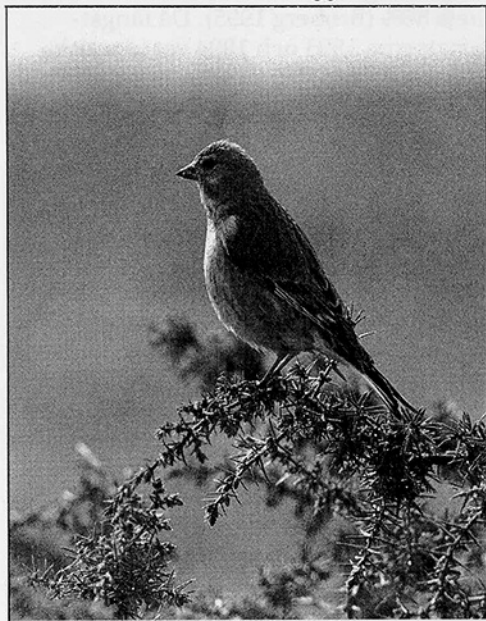
Nya arter har fångats under den sista treårsperioden. Äntligen blev det tillfälle att ringmärka de första rördrommarna (1 hane 30.5.92 och 11K hona 3.9.93), den första härmsångaren (3.8.94), de första stjärtmesarna (11 ex i okt 92, 20 ex i okt 93 och 6 ex i okt 94), den första steglitsen (27.5.94) och de första hämplingarna (1 ex 30.5.93, 1 ex 27.6.94 och 1 ex 12.7.94). Dessutom fångades för första gången en

gråsiska av rasen cabaret (29.10.94). Ytterligare fyra arter, som är mindre vanliga gäster i Idö-vassen, kunde fångas för andra gången, nämligen ett ex vardera av näktergal, svartmes, varfågel och snösiska (16.10.94).

I övrigt kan noteras att fångsten av trastsångare har fortsatt att långsamt öka till 10 ex 1993 och 11 ex 1994. Antalet ringmärkta trastsångare totalt vid Idö uppgår nu till 50 ex.

Skäggesar

Den snabba ökningen av antalet skäggesar i Idö-vassen under åren 1989-93 har tidigare beskrivits i FiS (Broberg 1994). Toppåret 1993 fångades hela 917 ex och skäggesaren var därmed den vanligaste arten i vassen näst efter rörsångaren. Drygt var fjärde fångad fågel (26,1%) var detta år en skägges. Med

Den första hämplingen fångades 1993.
Foto: Tero Niemi

År	Fångstperiod	Antal dagar						Summa
		maj	juni	juli	aug	sept	okt	
1981-1991	9 maj-31 okt	12	9	49	94	134	25	323
1992	23 maj-31 okt	4	4	10	9	14	7	48
1993	7 maj-31 okt	4	4	10	10	14	13	55
1994	12 maj-29 okt	4	4	10	10	14	13	55
Summa fångstdagar		28	21	79	123	176	58	481

Tabell 1.

Fångstperioder och antalet fångstdagar vid Idö 1981-94. Tidigaste fångstag 7 maj, senaste fångstdag 31 oktober.

tanke på att arten bara för ett par år sedan helt saknades i dessa Mälar-vassar är utvecklingen helt otrolig.

Efter den första mer normala vintern 1993/94, som följde på sex milda, reducerades så antalet skäggesar lika dramatiskt. Fångsten vid Idö minskade med hela 86% (Broberg 1995). Då fångstinsatserna 1993 och 1994 var identiska (55 dagar) kan denna minskning anses vara väl dokumenterad. Det fanns ingen annan art, bland de sex vanligaste, som minskade tillnärmelsevis lika mycket. Om man undantar skäggesarna ökade i stället den totala fångsten med 5,2% (tabell 21).

Dagsrekord

Flera nya bästa dagsfångster har under den sista treårsperioden noterats för några av de talrikaste arterna. Så fångades hela 169 sävsparvar den 19.9.92, vilket samtidigt medförde att rekordet för total dagsfångst höjdes till 267 ex. Skäggesens bästa dagsnotering uppgår nu till 152 ex från den 3.10.92 och rörsångarens till 96 ex från den 31.8.92. Utöver sävsparv och skägges är det endast lövsångare (119 ex 13.8.88), som haft någon dagsno-

tering över 100 ex. Rörsångaren, som är lokalens vanligaste fågel, har alltså ännu inte lyckats uppnå något tresiffrigt dagsresultat.

Återfynd och kontroller

Under den aktuella perioden har 59 nya återfynd av 6 arter inrapporterats, vilket gör totalt 166 av 13 arter sedan start. Till antalet mest fyndade är rörsångare, sävsparvar och skäggesar, nästan alla kontrollerade av andra ringmärkare verksamma i vassmiljö i södra Sverige eller i det nära utlandet. Av samtliga återfynd utgörs hela 84% av sådana kontroller. Ännu saknas långväga återfynd utanför Europa.

Avgjort intressantast är de två utlandsfynden av skägges i Danmark (Christiansö, Bornholm 16.10.93) och i Ryssland (Rybach, Kaliningrad 18.10.93) båda utflyttade från Söderfjärden efter den 25.9 samma år. De tillhör de första utvandrarerna av svenskmärkta skäggesar.

Även bland de nya främmande kontrollerna (51 ex 1992-94) utmärker sig en skägges, nämligen den första invandraren från Lettland

(Pape 27.7.90/ Idö 4.7.93).

Bland de totalt 679 egna mellanårs-kontrollerna av 15 arter finns ännu endast 7 sävsparvar och 6 rörsångare, som återfångats efter 5 år eller mer. Äldsta sävsparvkooll är 7 år och 1 månad, äldsta rörsångare 7 år. Många skäggmesar har också kollats, den äldsta efter 4 år och 3 månader. Dock återsågs endast en enda skäggmes, märkt i oktober 1993, under förluståret 1994.

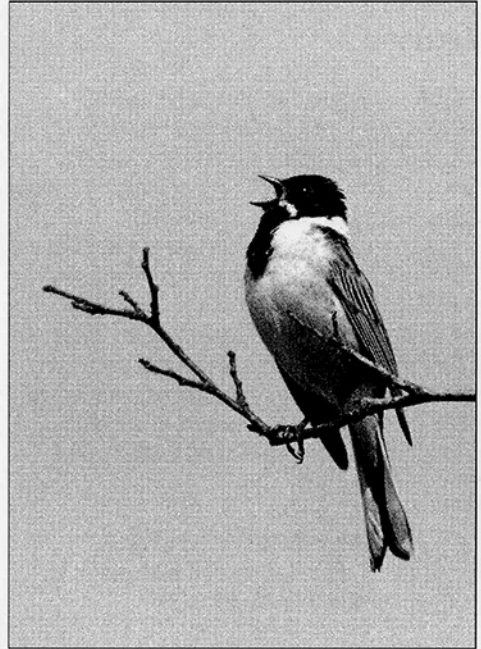
Referenser

Broberg, L. 1989. Vassfågelfångsten vid Idö i Söderfjärden 1981-1988. Fåglar i Sörmland 22: 109-127.

Broberg, L. 1992. Söderfjärden 1989-1991. Fåglar i Sörmland 25: 31-39.

Broberg, L. 1994. Skäggmesen i Söderfjärden. Fåglar i Sörmland 27: 71-76.

Broberg, L. 1995. Vintern 1993/94 knäckte skäggmesarna. Fåglar i Sörmland 28: 32

Sävsparv.

Foto: Svante Joelsson

Art	1993	1994	förändring i procent
Sävsparv	390	516	+32,3
Blåmes	179	213	+19,0
Lövsångare	438	470	+ 7,3
Rörsångare	1062	970	- 8,7
Sävsångare	287	252	-12,2
Skäggmes	917	128	-86,0

Tabell 2.

Bland de sex arter, som fångades i minst 100 ex/år i Idö-vassen 1993 och 1994, minskade skäggmesen kraftigast (-86,0 procent). Den totala fångsten, exklusive skäggmes, ökade samtidigt med 5,2 procent.

Lars Broberg
Domprostgränd 10
645 30 STRÅNGNÄS

Sträckräkning i Kolkasrags Nv Lettland

Kolkasrags är Lettlands Nv udde belägen mellan Östersjökusten och Rigabukten. Läger du en linjal på en Europakarta så ser du lätt vilken potential Kolkasrags har som sträcklokal.

Jag försöker med hjälp av ornitologer från Sverige samordna en kontinuerlig bevakning av sträcket vid Kolkasrags under april och maj 1996. Det kommer då att bli första gången i historien som det räknas fåglar under en lång och sammanhängande period vid norra Europas kanske mest förnäma sträckfågellokal.

Tid:

En period på en till två veckor är lämplig och max 4-6 max 8 personer åt gången. Resan står du för själv.

Inkvartering:

Du bor gratis i en stuga nära udden. Ca 5 minuters promenad.

Övrigt:

Pass, visum och internationellt körkort behövs. Kolla dina försäkringar och om det rekommenderas någon vaccination. En resa till Enguresjön kan ordnas om intresse finns.

Kontakta:

Ola Jonsson, Östenvägen 5, 611 35
Nyköping

Tel, hem: 0155-26 78 07 Mobil: 070-
573 43 60 Fax: 0155-22 13 32 Arb: 0155-22
13-01

Visa att du är en skådare från Sörmland

Nu har våra föreningströjor kommit så passa på att fynda lagom till jul.

Billigast och enklast köper du din tröja genom att kontakta någon i styrelsen, då kostar tröjan endast 75 kronor.

Om du däremot beställer tröjan genom vårt postgiro 7 73 78-8 är vi tvungna att ta ett pris på 95 kronor, för att täcka våra utgifter för porto och emballage. Beställer du genom postgiro så uppge storlek och vilken av tröjorna du vill köpa.

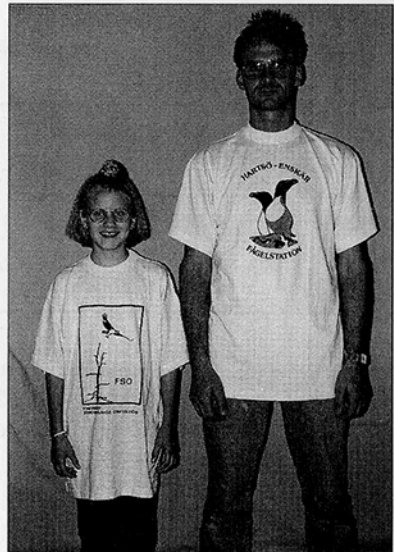

Foto: Urban Rundström

Sammanställningen nedan, av inrapporterade fågelobservationer gjorda i Sörmland utom Södertörn under 1994, har gjorts av regionala rapportkommittén (Rrk) som för året har bestått av Göran Andersson (rapportmottagare), Jan Gustafsson, Jörgen Israelsson, Stig Löwenhamn samt Jukka Väyrynen.

Då Stig Löwenhamn aviserat sin avgång ur Rrk kommer han under hösten att ersättas av Stefan Clason från Södertälje. Stefan som tidigare har deltagit i Rrk. Stig ska ha ett stort tack för nedlagda arbetstimmar på rapportarbetet under de år han deltagit.

Antalet rapporter som legat till grund för sammanställningen har detta år varit mer än 3500 (återigen rekordnotering för fjärde året i rad) från 145 rapportörer. Ett särskilt tack ska också riktas till OKE samt Kent Söderberg som samlat in och sammanställt lokala rapporter från Eskilstuna respektive Strängnäs.

Angående inrapportering för 1995 så finns som vanligt bifogat en rapportmall nedan. Notera att mallen även detta år reviderats en hel del! Dessutom påminner vi om att det annars till stor del är rapportören som måste avgöra vad som är rapporteringsvärt, mallen är endast att se som ett stöd. Exempel på intressanta iakttagelser som inte täcks av mallen kan vara förrymda fåglar, missfärgade dito, större ansamlingar av trivialarter, tidiga vårfynd o.s.v.. o.s.v. Inrapporteringen sker även detta år på vanligt A4-papper på samma sätt som för 1993 och 1994 (se sid 76). Vi måste här passa på att tacka fågelskådarna i Sörmland som de allra flesta anammat detta rapporteringsförfarande omedelbart.

Det enda som fortfarande finns att

anmärka på och som skulle behöva förbättras är tidpunkten då rapporterna kommer in. De allra flesta skickar förstås in sitt material i tid men alltför många dröjer långt efter utsatt sista datum. Något som fördröjer hela rapporteringsskedjan (en del ska ju vidare till VF) helt i onödan och som innebär extraarbete för Rrk. Därför ber vi er alla som tänker rapportera att vänligen försöka **skicka in era fågelrapporter för 1995 senast 960115**.

De som har anledning att fylla i en raritetsrapport uppmanas också att göra detta så snart som möjligt efter observationen samt att skicka i densamma till Rrk snarast. Detta ökar chansen att få med fyndet i rätt årsrapport.

Nytt för 1995 är som redan anslagits i FiS att Rrk numera utnyttjar Sörmlands-svararen och jämför dessa rapporter med de skriftliga inkomna vid årsskiftet. En förutsättning för detta är dock att vi kan spåra rapportören, d.v.s. att vi har namn och telefonnummer.

Brun kärrhök var s.k. riksinventeringsart för 1995 varför vi är mycket tack-samma för lite utförligare information kring fynd av denna arten. Vad vi behöver är främst en bedömning om det kan ha skett en häckning på en viss lokal. Det är extra mycket värt om rapporten också innehåller en biotopbeskrivning.

För 1993 återintroducerades begreppet uppsparter i Sörmland. Detta fortsätter 1995 och då blir det **brunand samt mindre hackspett** för vilka vi vill ha in samtliga fynd under häckningstid (se också mallen nedan).

De siffror som anges inom parentes i rapporten för ovanligare arter anger totala antalet fynd t.o.m. 1993 respektive antalet fynd under 1994. Antalet fynd är här liktydigt med antalet individer.

För Rrk Göran Andersson

Rapportmall för 1995

- A = Alla observationer
B = Beskrivning krävs
H = Konstaterad eller misstänkt häckning
I = Inland
Vå= Vår
So= Sommar 20/5-20/7
Vi = Vinter 1/12-28/2
S = Betydande sträck
> = Flockar eller ansamlingar på mer än det antal som anges

Notera att komman är viktiga;
HI betyder alla häckningar i inlandet.
H,I betyder alla häckningar **samt alla inlandsobservationer!**

Rapportera dina observationer på ett vanligt A4. Lista arterna enligt Vous systematik, dvs enligt rapportmallen. Notera ett fynd per rad samt lämna mellanrum mellan arterna. Exempel;

Svärta
1 ex 15/12 Hävringe.

Strandskata
2 lyckade häckningar i Östra
Hjälmarén. osv

Glöm inte att skriva namn, adress samt telefonnr. längst ner på sista sidan. Skriv dessutom på endast en sida på varje papper. Och snälla ni **skriv tydligt.**

Följande arter/raser ska behandlas av RK (men skickas till Rrk):

1. Nya arter eller raser för landet.
2. Arter eller raser som till och med 1988 observerats färre än 20 gånger i landet enligt Sveriges fåglar (SOF 1990).
3. Därutöver följande arter och raser (vilka observerats 20 eller fler gånger i landet): Islom, stormsvala, toppskarv, bläsgås av rasen *flavirostris*, *vitögd dykand*, *vitnackad svärta*, *ormörn*, *stäpphök*, *mindre skrikörn*, *större skrikörn*, *stortrapp*, *småtrapp*, *tjockfot*, *tuvsnäppa*, *tereksnäppa*, *brednäbbad simsnäppa*, *svarthuvad mås*, *tärnmås*, *vitvingad trut*, *sandtärna*, *vitvingad tärna*, *stäpphöna*, *mellanspett*, *korttålarke*, *rostgumpsvala*, *citronärkla*, *sydnäktergal*, *blåhake av rasen cyanecula*, *svarthakad buskskvätta av rasen maura*, *stenskvätta av rasen leucorrha*, *nord-sångare*, *brunsångare*, *gransångare av rasen tristis*, *rödhuva törnskata*, *rosenstare*, *dvärgsparv* och *gyllensparv*.
4. Övriga observationer av arter och raser som av regional rapportkommitté bedöms böra hänskjutas till Rk för yttrande eller sådana som Rk på eget initiativ önskar granska.

Dessutom ska alla fynd av arter påträffade färre än tio ggr inom rapportområdet (se Sörmlandslistan 1994) och som inte täcks av någon kategori ovan eller av rapportmallen beskrivas på raritetsblankett.

Samtliga rapporter ska skickas till:
Göran Andersson
Mosstorp Forssavägen
64293 Flen
Tel. 0157-13510

Smålom	A	Havsörn	H, So I
Storlom	H, St, Vi	Brun kärnhök	H, Vi
Smådopping	A	Blå kärnhök	So, Vi
-Skäggdopping	V	Ängshök	A, B-honteckn.
Gråhakedopping	A	Duvhök	H
Svarthakedopping	A	Ormvråk	Vi, St
Storskarv	H, I	Fjällvråk	So, Vi, St
Rördrom	A	Kungsörn	A
Häger	H	Tornfalk	So, Vi
Knölsvan	HI, > 501	Aftonfalk	AB
M. sångsvan	A	Stenfalk	So, Vi
Sångsvan	H, So, > 301	Lärfalk	H
Sädgås	H, >500	Jaktfalk	AB
Spetsbergsgås	A	Pilgrimsfalk	A
Bläsgås	A	Rapphöna	A
Fjällgås	AB	Vaktel	A
Grågås	H, >200	Vattenrall	Vi
Strippgås	A	Småfl. sumphöna	A
Snögås	A	Mindre sumphöna	AB
Vitkindad gås	H, So, I, St	Kornknarr	A
Prutgås	A	Rörhöna	A
Gravand	A	Trana	H, Vi, St
Bläsand	H, Vi	Strandskata	Vi, HI
Snatterand	H, Vi	Skärfläcka	A
Kricka	H, Vi	M. strandpipare	H
-Kricka	AB	St. strandpipare	HI, >50
Stjärtand	So, Vi	Svartb. strandpip.	AB
Årta	A	Fjällpipare	A
Skedand	H, Vi	Ljungpipare	>30
Brunand	So, Vi, >50	Kustpipare	Vå, I, St
Vigg	>1000	Tofsvipa	dec-jan
Bergand	H, I, >300	Kustsnäppa	Vå, I, St
Ejder	I, St	Sandlöpare	A
Praktejder	A, B-honteckn.	Småsnäppa	Vå, I
Alförrädare	A	Mosnäppa	I
Alfågel	So, I, St	Spovsnäppa	Vå, I
Sjööorre	A	Skärsnäppa	A
Svärta	H, I, Vi, St	Kärrensäppa	H, I, St, >100
Salskrake	So, VII, >30	Myrsnäppa	A
Småskrake	I	Brushane	H, >100
Storskrake	>1000	Dvärgbeckasin	A
Bivråk	So, St	Enkelbeckasin	Vi, >50
Brunglada	AB	Dubbelbeckasin	A
Glada	A	Morkulla	Vi

Rödspov	A	Tretåig hackspett	A
Myrspov	Vå, I, St	Tofslärka	AB
Småspov	A	Trådlärka	A
Storspov	H, Vi, St	Sånglärka	dec-jan
Rödbena	Vi, HI	Berglärka	A
Dammsnäppa	AB	Backsvala	kolonier
Roskarl	H, I	Större piplärka	AB
Smaln. simsn.	A	Fältpiplärka	AB
Labbb	H, I, St	Ängspiplärka	Vi
Dvärgmå	A	Rödstrupig piplärka	Vå, So
Skrattmå	Kolonier, St	Skärpiplärka	H, Vi, I
Gulfotad gråtrut	AB	Gulärka	H
Silltrut	HI, Vi	Forsärka	A
Havstrut	HI	Sädesärka	Vi
Tretåig må	A	- Sädesärka	AB
Skräntärna	H	Sidensvans	So, >100
Kentsk tärna	A	Strömstare	apr-sep
Silvertärna	I	Gärdsmyg	H, Vi
Småtärna	A	Järnsparv	Vi
Svarttärna	A	Rödhake	Vi
Sillgrissla	H, Vi	Blåhake	Vå, So
Tordmule	H, Vi	Svart rödstjärt	A
Alkekung	A	Svarth. buskskvätta	AB
Skogsduva	dec-jan	Ringtrast	A
Ringduva	dec-jan	Taltrast	Vi
Turkduva	H	Rödvingetrast	Vi
Turturduva	A	Dubbeltrast	Vi
Tornuggla	AB	Gräshoppssångare	So
Berguv	A	Flodsångare	A
Fjälluggla	A	Vassångare	AB
Hökuggla	A	Busksångare	AB
Slaguggla	AB	Kärrsångare	A
Lappuggla	A	Trastsångare	A
Hornuggla	H; Vi	Höksångare	A
Jorduggla	A	Svarthätta	Vi
Nattskärna	A	Lundsångare	AB
Kungsfiskare	A	Nordsångare	AB
Biätare	AB	Kungsfågels.	A (B-fältobs)
Blåkråka	A	Taigasångare	A (B-fältobs)
Härfågel	A	Gransångare	So, Vi
Gråspett	AB	Brandkr. kungsfågel	AB
Vitr. hackspett	AB	Mindre flugsnappare	A
Mindre hackspett	1/4-31/7	Halsbandsflug.	A, B-honteckn.

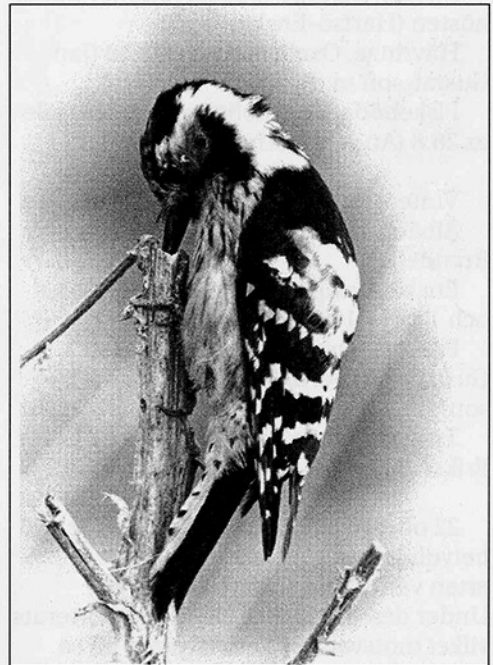
Skäggmes	H	Vinterhämling	A
Lappmes	AB	Gråsiska	So
Pungmes	A	Gråsiska cabaret	A, B-ungfågel
Sommargylling	A	Större korsnäbb	A
Svartp. törnskata	AB	Rosenfink	H
Varfågel	So	Tallbit	A
Lavskrika	AB	Lappsparv	A
Stare	Vi, >1000	Snösparv	A
Nötkråka	H	Ortolansparv	A
Smaln. nötkråka	AB	Videsparv	A, B-fältobs.
Råka	So	Sävspurv	Vil
Bergfink	So	- Snösida	A, B-ungfågel
Steglits	H, >20		
Hämling	Vi		

Brunand och mindre hackspett är uppsorter 1995

Brunand.

Foto: Bertil Breife

Mindre hackspett.

Foto: Jan-Michael Breider

Fågelrapporten 1994 för Sörmland

SMÅLOM *Gavia stellata*

Vårobservationer:

Ålbäck, Nyköping: 1 ex 27.3 (Jan Gustafsson, Olle Pers, Ann Löwbeer).

Enskär, Bälinge: 3 observationer under våren (Lennart Wahlén).

Femöre, Oxelösund: 4 ex 9.4 (Jan Gustafsson), 1 ex 10.4 (Jan Karlsson, Eva Hörlin) och 1 ex 24.4 (Jan Gustafsson, Thomas Larsson).

Hävringe, Oxelösund: 2 ex 1.4 och 10-15 sträckande ex 2.4 (Jonny Werdin m.fl), 2 ex 4.4 och 2 ex 5.4 (Jan Gustafsson m.fl).

Tullgarnsnäs: 1 ex 4.5 (Uffe Modin).

Höstobservationer:

Enskär, Bälinge: 3 observationer under hösten (Hartsö-Enskär fstn).

Hävringe, Oxelösund: 1 ex 2.10 (Jan Gustafsson m.fl).

Fiskeboda, Katrineholm: 1 sträckande ex 28.8 (Anders Nothagen).

Vinterobservationer:

Ålbäck, Nyköping: 1 ex 3.1 (Magnus Brandel).

Enskärsarkipelagen, Bälinge: 1 ex 3.1 och 1 ex 17.12 (Lennart Wahlén).

Femöre, Oxelösund: 1 ex 9.1 (Jan Gustafsson, Bertil Karlsson, Jan Karlsson).

Tvären, Nynäs, Nyköping: 1 ex 2.1 (Per Eriksson).

22 observationer av minst 37 ex är betydligt över genomsnittet för de år arten varit rapportart (fr.o.m 1976). Under dessa år har ca 230 ex rapporterats vilket motsvarar ett medelvärde på ca 12 ex/år.

Årets inlandsobservation är den fjärde genom åren.

STORLOM *Gavia artica*

Häckningar:

Fem häckningar från lika många sjöar. Från Båven inga rapporter.

Dessutom har minst 16 par observerats under häckningsstid.

Vinterobservationer:

Enskärsarkipelagen, Bälinge: 2 ex 1.1 och 3 ex 7.1 (Jan och Anna Oldebring, Lennart Wahlén).

Femöre, Oxelösund: 1 ex 9.1 (Jan Gustafsson, Bertil Karlsson, Jan Karlsson).

Oxelösunds hamn: 1 ex 20.2 (Per Eriksson).

Årets rapporter från häckningstid innebär en återgång till mer normala siffror. 1993 rapporterades 11 häckningar och ytterligare 35 par, en av de högsta siffrorna någonsin. Detta berodde mest på att Båven, rapportområdet "lomsjö nummer ett," var föremål för en noggrannare inventering.

Antalet vinterfynd (7 ex) är det näst högsta någonsin. 1992 rapporterades 9 ex.

VITNÄBBAD ISLOM *Gavia adamsii* (1-1)

1 2K sträckte SO 14.5 Enskär, Bälinge (Lennart Wahlén).

Detta är andra fyndet för rapportområdet. Det första gjordes i Strandstuviken 27.5 1983.

SMÅDOPPING *Tachybaptus ruficollis*

Konstaterade häckningar:

1 par Tegnebols viltvatten, Katrineholm (Anders Nothagen). 2 par, troligen 3, Vadsjön, Husby-Oppunda (flera observatörer).

Dessutom troliga häckningar i Skiren,

Eskilstuna (flera observatörer) och Valnaren, Strängnäs (Björn Carlsson, Kent Söderberg).

Från ytterligare fem lokaler rapporteras 1 par vardera under häckningstid (flera observatörer).

Höstobservationer:

Fagerviksholmen, Jäder: 1 ex juv 24.8 (Lars Eriksson).

Enskär, Bälinge: 1 ex 6.9 (Hartsö-Enskär fstn).

Rävsviken, Stora Malm, Katrineholm: 1-3 ex 27.8-24.9 (Anders Nothagen, R.S.E Swanqvist, Stig Löwenhamn).

Skansundet, Mörkö: 1 ex 9.10 (Uffe Modin).

Strandstuviken, Nyköping: 1 ex 2.10 (Daniel & Stefan Bengtsson).

Valla gård, Stora Malm: 1-2 ex 26.8-24.9 (R.S.E Swanqvist, Stig Löwenhamn m.fl.).

Västerviken, Tullgarn: 1 ex 23.8-30.8 (Stefan Clason, Uffe Modin).

Vinterobservationer:

Oxelösundsområdet:

1 ex Oxelösunds fiskhamn 8.1 samt 1-2 ex Oxelösunds hamn/fiskehamn 5.2-22.2 (flera observatörer). Dessutom sannolikt samma ex vid Femöre, Oxelösund 1.1 (Göran Altstedt) och vid kylvattensdammarna, Oxelösund 15.2 (Thomas Larsson). Utanför Oxelösundsområdet 1 ex Skjulsta, Eskilstuna 1.1-29.3 (flera observatörer) och 1 ex Torshälla hamn 1.1-14.3 (flera observatörer)

Tre konstaterade häckningar och tre troliga är i nivå med de senaste två åren, men klart över genomsnittet (1,5 par) för de år arten har häckat inom rapportområdet (första gången 1974). Som mest

har fem par häckat inom området (1976 och 1978).

Antalet höst- och vinterobservationer ligger också de på toppnivå.

SKÄGGDOPPING *Podiceps cristatus*

Vinterobservationer:

Från skärgården/kusten mellan Nyköpingstrakten-Mörkö rapporteras minst 80 ex (flera observatörer) därav ca 65 ex Tvären, Studsvik 2.1-16.1 (flera observatörer).

Stora ansamlingar under hösten 110 ex Mälsåker, Ytterselö, Mälaren 5.8 (Fredrik Ellin), 295 ex Näsnaren, Katrineholm 18.9 (Anders Nothagen), ca 200 ex Söderfjärden, Arphus 24.9 (flera observatörer) och minst 712 ex Öljaran, Julita 30.10 (Anders Nothagen).

Antalet vinterobservationer är det högsta någonsin. De flesta av observationerna är gjorda i januari/februari.

1993 noterades ca 60 ex vilket var den dittills högsta siffran. Mellan åren 1973-1992 hade totalt ca 152 ex rapporterats vilket motsvarar ett medelvärde på ca 8 ex/år.

Ansamlingen av över 700 ex i Öljaran är den överlägset största som rapporterats från vårt rapportområde. Den näst största "flocken" fanns att beskåda i Yngaren vid Marieberg i september 1977 och innehöll ca 400 ex.

GRÅHAKEDOPPING *Podiceps griseigena*

Kustlokaler:

Hartsö-Enskär området: 3 ex vid Ålkråkshällarna 24.4 (Lennart Wahlén), 2 ex 18.9 (Urban Rundström), 1 ex 25.9 (Marianne Mathiasson, Jonny Werdin),

ca 10 ex 3.9-7.10 (Hartsö-Enskär fstn).

Hävringe, Oxelösund: 1-3 ex 1.10-4.10
(Göran Andersson, Jan Gustafsson m.fl).

Inlandslokaler:

1 ex Nyckelsjön, Katrineholm 24.4
(Håkan Lernefalk).

Vinterobservationer:

1 ex Oxelösunds hamn 1.1 (Mathias
Andersson, Tommy Karlström), 2 ex
Tvären, Studsvik 2.1 (Per Eriksson) och
1 ex 15.1 Strandstuviken (Per Eriksson
d.ä).

Årets observationer av minst 20 ex är
den näst högsta siffran någonsin. Den
högsta noteringen gjordes 1993 då minst
26 ex rapporterades.

Inlandsobservationer görs inte varje år
och vinterfynd har inte rapporterats
sedan 1986.

SVARTHAKEDOPPING *Podiceps auritus*

Konstaterade häckningar:

3-5 ad och 1 juv Klockarsjön, Dunker
(flera observatörer). 1 par med 5 juv
Ripsa, Sparreholm (Jonny Werdin). 4-6 ad
och 1-2 juv Rävsviken, Katrineholm (flera
observatörer). 1-5 ad och 1 juv Vadsjön,
Husby-Oppunda (flera observatörer).

Dessutom har under häckningstid ca
15 ex rapporterats från ytterligare
7 lokaler, de flesta s.k viltvatten.

Höstobservationer:

1 ex Skansundet, Mörkö 7.10 (Magnus
Brandel).

Vinterobservationer:

1 ex Tvären, Studsvik 2.1-16.1 (flera
observatörer).

Minst fyra häckningar och ca 15-20 ex

under häckningstid är numera normala
siffror, men betraktade i ett längre
perspektiv är de något oroväckande.
Under artens "storhetstid" under 1970-
1980-talen kunde upp till 70-80 par
rapporteras häcka (t.ex 1978 och 1984),
men sedan slutet av 1980-talet har arten
minskat även om tillfälliga uppsving
kunnat noterats vissa år. Detta är emel-
lertid inget unikt för Sörmland utan en
liknande tendens rapporterats från flera
rapportområden.

Årets vinterobservation är den första
som rapporterats.

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

Häckningar:

Lacka trutbåda: drygt 100 använda bon
6.7 (Lennart Wahlén). Stenskär,
Tystberga: 40 par (Arne Andersson).
Västerklubben, Tystberga: 50 par (Arne
Andersson).

Inlandsobservationer:

Från Mälaren och Hjälaren ca
15-20 observationer av sammanlagt ca
150-200 ex. Dessutom 4 ex Näsnaren,
Katrineholm 26.5 (Stig Löwenhamn) samt
2 ex 7.5 och 1 ex 25.9 i Yngaren (Gunnar
Johansson).

Både antalet häckande fåglar och
antalet inlandsobservationer ligger i nivå
med de senaste årens inrapporterade
siffror.

Mellanskarven blev sörmländsk
häckfågel 1989 då 50 par häckade i
skärgården och sedan 1990 har omkring
200 par häckat årligen i 2-3 kolonier.
Dessa siffror baseras på till Rrk Söder-
manland inkomna rapporter.

I SOF:s årsskrift "Fågelåret 1993"

förekommer "något" avvikande siffror, främst från 1993 där det anges att det i de då två existerande kolonierna räknades till 425 bon. (I rapporterna till Rrk anges antalet till maximalt 190 bon). För året 1992 är siffrorna i samma årskrift, 125 bon i tre kolonier, medan det i rapporterna till Rrk Södermanland inte angavs några siffror "eftersom ingen kontroll gjorts på häckningsskären".

T.o.m 1992 var kolonierna i Södermanland de nordligaste i Sverige, men 1993 etablerades en koloni vardera i Uppland och Hälsingland.

1993 fanns i Sverige 43 kolonier innehållande 11 300 bon! (SOF 1994 Fågelåret 1993 Stockholm).

Före 1989 var inlandsobservationer inte särskilt vanliga och gällde endast enstaka exemplar, men numera rapporteras årligen ca 100-200 ex, de flesta från Mälaren/Hjälmaren.

Snart dags för den första rapporten om häckningar i någon av de två stora sjöarna?

RÖRDROM *Botaurus stellaris*

Mellan 57-60 tutande rördrommar på 40 lokaler, därav 12 från Söderfjärden.

Vinterobservationer:

Vinterfynd rapporteras från 17 lokaler omfattande högst 20 ex varav några återfanns döda. De flesta observationerna gjordes under februari månad och fördelades områdesvis enligt följande:

Eskilstuna/Strängnäs: högst 8 ex på 5 lokaler under tiden 27.2-9.3. Som mest 2 ex på samma lokal (flera observatörer).

Katrineholm: 1 ex Djulö kvarn, februari-5.3 (Lillemor Däckfors m.fl).

Nyköping/Oxelösund: 9 ex på 9 lokaler 25.12-5.3. Möjligen har samma ex observerats på flera lokaler (flera observatörer).

Trosa: 1 ex 24.2, lokal okänd (Sörmlands nyheter).

Vadsbro: 1 ex Ålspångaviken 26.2 (Göran Andersson).

Årets antal tutande drommar är något färre än 1993 då 66 ex hördes. Detta var å andra sidan den högsta siffran sedan slutet av 1970-talet då ca 100 tutande ex rapporterades. De hårda vintrarna i början av 1980-talet resulterade i drastiskt lägre siffror; som minst 22 ex 1985, men sedan har som bekant vintrarna varit "snällare" och antalet rördrommar har därför successivt ökat. Sörmland lär just nu vara det rördromstätaste landskapet i Sverige (SOF 1994 Fågelåret 1993 Stockholm).

Antalet vinterobservationer är det högsta någonsin. Tidigare har som mest 4 ex rapporterats från vintermånaderna (1976).

ÄGRETTHÄGER *Egretta alba* (5-1)

1 ex Sandasjön, Mörkö 27.8-28.8 (Uffe Modin, Stefan Clason, Bo Hellberg, Jan & Anna Oldebring).

Sjätte fyndet för rapportområdet.

HÄGER *Ardea cinerea*

Minst 90 häckande par från 13 lokaler är en normal rapportering. Största kolonin återfinns (som vanligt) på Algön, Yngaren där ca 30 par häckade (Gunnar Johansson).

VIT STORK *Ciconia ciconia* (16-5)

2 ex flög mot NO över Sandasjön,

Mörkö 8.5 (Bo Hellberg, Uffe Modin, Maud Wickman). 3 omärkta ex rastade nära Bettna reningsverk 27.5 (Göran Andersson, Per Flodin, Jukka Väyrynen).

I och med årets observationer av 5 ex har nu totalt 21 ex rapporterats.

Rättelse för 1993:

Datumet för observationen av 1 ex vid Skogshall, Svärta har tyvärr fallit bort ur rapporten. Skall vara 29.6.

KNÖLSVAN *Cygnus olor*

Minst 41 häckande par från 25 lokaler är det högsta antalet som rapporterats sedan arten åter blev "rapportart" 1990.

Från Vadsjön, Husby-Öppunda rapporteras 7 par med sammanlagt 30 juv vilket är det högsta antalet häckande par som i år rapporterats från en och samma lokal (flera observatörer).

MINDRE SÅNGSVAN *Cygnus bewickii*

3 ex Stensjön, Stora malm 3.4 (Krister Andersson, Pelle Moqvist), 1 ex Strandstuviken, Nyköping 2.7-17.7 (flera observatörer), 1 ex Sjösa gård, Nyköping 21.10 (Göran Altstedt), 4-7 ex Strandstuviken, Nyköping 23.10-2.11 (flera observatörer), ett okänt antal sträckande ex hördes i dimma 3.11 och troligen 1 sträckande ex 20.10 Enskär, Bälinge (Hartsö-Enskär fstn).

Årets rapportering är i stort sett av normal omfattning. Inlandsobservationer är ovanliga och från 1970 och framåt har ca 10 observationer gjorts från inland-slokaler.

SÅNGSVAN *Cygnus cygnus*

1 par med 5 juv samt 3 ruvande par med okänd häckningsframgång. Dessutom par eller ensamma fåglar från ytterligare fem lokaler.

Stora ansamlingar:

Minst 160 ex Stensjön, Stora malm 31.3 (Stig Löwenhamn), ca 110 ex Floden, Ökna, Katrineholm 4.4 och 10.4 (Göran Andersson, Per Flodin, Agne Swenzén).

Antalet häckningar är det normala för de senaste åren.

SÄDGÅS *Anser fabalis*

Stora vårflockar på uppemot 1000 ex eller fler rapporteras från Rossviksfälten, Eskilstuna och Flodaslätten, Katrineholm. Största flocken innehöll ca 1400 individer och fanns att beskåda på Rossviksfälten 9.4 (flera observatörer).

Från Stensjön, Katrineholm, som också är en bra lokal för rastande sädgäss rapporteras som mest ca 500 ex (flera observatörer).

Från hösten föreligger som vanligt inga rapporter om stora sädgåsflockar från rapportområdet.

En vinterobservation:

1 ex under februari vid Duveholms herrgård, Katrineholm (Anders Nothagen m.fl.). Vinterobservationer är sällsynta och har endast gjorts vid några få tillfällen genom åren.

SPETSBERGSGÅS *Anser brachyrhynchus*

3 ex 12.3 och 1 ex 31.3 Stenkvista, Eskilstuna (Pedro Haglund), 1-8 ex Flodafälten, Katrineholm 20.3-15.4 (flera observatörer), 1 ex Aspa, Ludgo 23.3-24.3 (flera observatörer), 1 ex Lövliden,

Nyköping 27.3 (Jan & Anna Oldebring), 1 ex Stensjön, Stora malm 2.4-3.4 (Mathias Andersson, Urban Rundström), 1 ex Kölsta, Valla, Katrineholm 4.4 (Göran Andersson, Per Flodin), 1 ex Fagerviksholmen, Jäder 23.9 (Leif Carlsson)

Ett tjugotal observationer av ca 17 ex (varav 1 ex under hösten) är det högsta antal som rapporterats genom tiderna (sedan 1973). Notera flocken på 8 ex som tillfälligt höll till på Flodafälten. Höstobservationer är sällsynta och har endast inträffat vid tre tidigare tillfällen .

BLÄSGÅS *Anser albifrons*

Vårobservationer:

Under tiden 25.3-6.5 har ca 22 ex rapporterats från 8 lokaler.

Höstobservationer:

1 ex 21.8 och 1 sträckande ex 10.9, Mågla, Jäder (Lars Eriksson, Bo & Eva-Lena Hernod), 2 juvenila ex Marsäng, Nyköping 28-29.9 (Mickael Ackelman, Thomas Larsson, Marianne Mathiasson) och ytterligare 3 ex 30.9 (Jonny Werdin, Thomas Larsson, Lasse Skog) samt 2 ex 5.10 på samma lokal (Jan Gustafsson) 3 ex 16.10 Söderfjärden (Joakim Ed).

En årstotal på ca 31 ex är en normal siffra för 1980-1990-talen. Tidigare observerades endast enstaka exemplar.

[FJÄLLGÅS] *Anser erythropus*

1 färgmärkt ex, Stensjöområdet, Stora malm 24.3-10.4 (Hans Eliasson, Urban Rundström, Stig Löwenhamn m.fl).

Med största sannolikhet samma individ som sågs inom området även våren 1993 och som visade sig ha rymt från en privat uppfödare i Sörmland.

GRÅGÅS *Anser anser*

Häckningar:

Minst 107 häckande par varav ca 50 par i Söderfjärden, är i nivå med vad som rapporterats under 1990-talet. Arten har ökat anmärkningsvärt inom rapportområdet de senaste två årtiondena, vilket avspeglar sig på de stora ansamlingarna som numera rapporteras från vissa lokaler (se nedan.)

Höstansamlingar:

Från Tullgarn/Mörkö-området noterades 4319 ex vid en inventering 16.9 (Stefan Clason, Mats Blomstedt) vilket visserligen är något mindre än 1993 då rekordsiffran 4764 ex räknades in, men ändå en anmärkningsvärt hög siffra.

I Söderfjärden fanns som mest ca 2000 ex i sept (Lars Broberg) och i Strandstuviken, Nyköping ca 625 ex 3.9 (Jan Gustafson, Anki Andersson) och i Stensjön, Stora malm ca 500 ex 31.7 (Urban Rundström, R.S.E Swanqvist).

[SNÖGÅS] *Anser caerulescens*

1 ex Kalvsjön, Näshulta 13.3 (Tony Haglund) och samma ex Stenkvistafälten, Eskilstuna 23.3-26.3 (Pedro & Tony Haglund).

Exemplaret saknade enligt uppgift svart på vingspetsarna.

Arten observeras årligen inom rapportområdet och hålls sedan mitten på 1970-talet i hägn i Parken Zoo, Eskilstuna.

VITKINDAD GÅS *Branta leucopsis*

Häckningar:

2 par med juv Knispen, Yngaren (Gunnar Johansson, Leif Stål), 4 par SV Risö, Tystberga (Arne Andersson), 1 ad med 1 juv Västra skäret, Ö Hjälmarren, Eskilstuna 12.7 (Gösta Nilsson, Lars

Eriksson) samt 15 par Örsbaken, Nyköping (Jan Karlsson).

Inlandsobservationer:

Arten är rapporterad från 13 lokaler omfattande ca 35 ex från slutet av april till början av november och med ungefär lika många ex vår som höst.

22 häckande par är nästan i nivå med 1993 då rekordsiffran 23 häckande par noterades, vilket var en avsevärd ökning jämfört med året innan då 13 par häckade. Arten har häckat i Sörmland sedan 1982, men årligen först från och med 1987. Antalet inlandsobservationer är det normala för de senaste åren.

PRUTGÅS *Branta bernicla*

Vårobservationer:

1 ex Pålsundet, Mörkö 25-27.3 (Mats Blomstedt, Uffe Modin, Stefan Clason, Jan & Anna Oldebring).

Höstobservationer:

Enskär, Bälinge: ca 30 sträckande ex

20.9 (Urban Rundström), totalt ca 250 ex 14.9-9.10 samt 10 sträckande ex 22.10 och 3 rastande ex 3.11 (Hartsö-Enskär fstn).

Dessutom 2 ex Hävringe 3.10 (Jan Gustafsson m.fl) och 5 ex Strandstuviken 5.11-6.11 (Jörgen Israelsson m.fl).

Årets observationer är av normal omfattning och följer tidigare års mönster med ett fåtal vårobserveringar men desto fler under hösten.

RÖDHALSAD GÅS *Branta ruficollis* (2-1)

1 ex 2 km S Björnlunda 19.3 och därefter nära Aspa, Ludgo 23.3-20.4 (von Essen m.fl.). Den var först tillsammans med en flock grågäss, men senare anlände 9 vitkindade gäss som den då anslöt sig till. Fågeln var omärkt och utgör det andra fyndet för rapportområdet.

Det första fyndet gjordes våren 1838 då en hane och en hona observerades på Mörkö (Sörmlands fåglar -92).

Rödhalsad gås. Foto: Svante Joelsson

ROSTAND *Tadorna ferruginea*

1 ex Skäggesta, Åker 6.8 (Fredrik Ellin) och 1 ex Tullgarnsnäs 6-9.8 (Erik Asplund, Mats Blomstedt, Stefan Clason, Uffe Modin m.fl) Båda exemplaren uppges vara hontecknade.

Tiden mellan de två fynden utesluter inte att det rör sig om samma fågel, men det är mindre troligt. Båda fåglarna var omärkta och utgör fynd nummer tre och fyra för rapportområdet. De två tidigare fynden bedömda som icke spontana.

Rostanden är huvudsakligen en asiatisk art, men som även häckar sällsynt i SÖ Europa. Den är emellertid en vanlig parkfågel, inte minst i ryska fågeldammar och det brukar därför antas att "moderna" svenska fynd utgörs av förrymda fåglar eller deras ättlingar (Sveriges fåglar-1990).

Arten uppträdde invasionsartat i Sverige sommaren 1994 och detta var tydligen fallet även i Finland och Norge och just därför anses det att årets fynd i Sverige eventuellt kan vara spontana.

GRAVAND *Tadorna tadorna*

Häckningar:

2 par med pull Strandstuviken, Nyköping (Jan Gustafsson m.fl) 1 par med 5 pull Skeppsklubben, Enskär, Bälinge 3.7 (Lennart Wahlén). Dessutom har 5 par och 3 ensamma ex rapporterats från ytterligare fem lokaler utmed kusten.

En Inlandsobservation:

2 juvenila ex Näsnaren, Katrineholm 11-18.9 (Anders Nothagen, Urban Rundström, Agne Swenzén).

Antalet häckningar och observationer under häckningstid ligger på i stort sett samma nivåer som de gjort sedan arten etablerade sig som sörmländsk häckfågel i slutet av 1960-talet.

Inlandsobservationer är sällsynta och görs inte årligen.

[MANDARINAND] *Aix galericulata*

2 hanar på flera platser i Skjulstaån, Eskilstuna 8.1-27.3 (Mats Gothnier, Gösta Nilsson).

Detta var femte fyndet för rapportområdet och gjordes strax utanför Eskilstuna zoo.

BLÄSAND *Anas penelope*

Vinterobservationer:

1-2 ex Nyköpings hamn 1-9.1 (Jan Gustafsson, Jörgen Israelsson, Morgan Johansson m.fl.), 2 hanar och 1 hona övervintrade vid Mälarbåtar, Strängnäs (Kent Söderberg m.fl.).

Flockar över 50 ex:

I Söderjärden fanns stora ansamlingar under september-början av november. Som mest ca 2500 ex söder om Lindö 19.10. Totalt befann sig denna dag ca 5000 sjöfåglar inom området (Lars Broberg, Kent Söderberg, m.fl.). I Näsnaren, Katrineholm räknades 119 ex 18.9 och 122 ex 16.10 (Håkan Lernefalk, Anders Nothagen, Agne Swenzén) och i Vadsjön, Husby-Oppunda ca 50 ex 24.4 (Göran Andersson) och 88 ex 4.11 (Per Flodin).

Sträck:

Ca 1000 sträckande ex Enskär, Bälinge 20.9 (Urban Rundström)

Vinterobservationer är ovanliga och görs inte varje år, men har förekommit nästan varje vinter sedan 1989 (undantaget 1991).

Ansamlingen av ca 2500 ex i Söderfjärden är den största som någonsin rapporterats från rapportområdet. Orsaken till den stora mängden sjöfåglar under hösten i detta område är enligt uppgift den rikliga vattenvegetationen de två sista somrarna (Lars Broberg).

SNATTERAND *Anas strepera*

Under tiden 20.5-20.8 har ca 14 par och 2 hanar observerats på 8 lokaler.

Flockar över 10 ex:

Strandstuviken, Nyköping: 53 ex 28.10 (Jonny Werdin, Marianne Mathiasson), 15 ex 29.10 (Tommy Pettersson, Lena Johansson) och 18 ex 30.10 (Rikard Arvidsson).

Näsnaren, Katrineholm: 23 ex 21.9 och 37 ex 26.9 (Stig Löwenhamn).

Söderfjärden: 21 ex 26.8 (Leif Carlsson), 16 ex 24.9 (Gösta Nilsson) och 20 ex 15.10 (Magnus Brandel).

Vadsjön, Husby-Oppunda: 21 ex 3.9 (Göran Andersson).

Ingen häckning detta år. Senaste häckningsår var 1992. Sedan 1964 har arten häckat vid 6 tillfällen.

Observationerna under häckningstid är färre än 1993, men annars i stort sett i nivå med genomsnittet för 1990-talet.

KRICKA *Anas crecca*

Häckningar:

Fyra konstaterade och fem troliga häckningar från sex lokaler.

Vinter:

1 hona Nyköpings reningsverk 29.12 (Lennart Wahlén).

Flockar över 100 ex:

Stensjön, Stora malm: ca 250 ex 31.3 (Stig Löwenhamn)

Vadsjön, Husby-Oppunda: ca 170-190 ex 17-24.4 (Per Flodin), ca 130 ex 5.8 (Per Flodin) och ca 210 ex 3.9 (Göran Andersson, Per Flodin).

Västerviken, Tullgarn: ca 220 ex 11.9 (Uffe Modin).

Björkarösund, Mörkö: ca 160 ex 28.8 (Uffe Modin).

Näsnaren, Katrineholm: 151 ex 14.8 (Håkan Lernefalk).

Söderfjärden: 100-200 ex 26.8 (Magnus Brandel).

Årets rapportering är av normal omfattning, men speglar väl knappast artens egentliga häckfågelstatus inom rapportområdet?

STJÄRTAND *Anas acuta*

Under sommaren har minst 6 par observerats på 4 lokaler vilket är något fler än normalt.

Flockar över 10 ex:

18 ex Strandstuviken, Nyköping 6.8 (Jan Gustafsson, Thomas Larsson), 15 sträckande ex Fiskeboda, Katrineholm 7.8 (Anders Nothagen), 53 ex Näsnaren, Katrineholm 14.8 (Håkan Lernefalk) och 21 ex samma lokal 28.8 (Stig Löwenhamn), 20-30 ex Söderfjärden 4.9 (Magnus Brandel).

Ansamlingen av 53 ex i Näsnaren är den största som rapporterats från rapportområdet.

ÅRTA *Anas querquedula*

1 par samt 3 hanar (häckning trolig) Valnaren, Strängnäs, (Björn Carlsson, Kent Söderberg), 1 ex Tegnebols viltvatten, Katrineholm 23.5 (Lillemor Däckfors), 1-3 ex (2 hanar och 1 hona) Vadsjön, Husby-Oppunda 21.4-6.7 (Göran Andersson, Per Flodin, Jukka Väyrynen m.fl.) samt 1 hane Öknasjön, Strängnäs 23.5 (Björn Carlsson).

Dessutom ett tiotal observationer av ca 7-8 ex under icke häckningstid, de flesta i augusti.

En trolig häckning och enstaka par eller ensamma ex på ytterligare tre lokaler är en av de lägsta noteringarna sedan arten började rapporteras 1977.

Det bästa året hittills är 1992 då 20 par samt 25 ex rapporterades från 20 lokaler under häckningstid, tätt följt av 1993 då motsvarande siffror var 19 par, 25 ex och 19 lokaler.

Arten har med säkerhet endast häckat en gång inom rapportområdet och detta inträffade 1990.

SKEDAND *Anas clypeata*

Häckningar:

1 hona med 5 juv Mälsåkers viltvatten, Strängnäs 28.5 (Björn Carlsson), 1 hona med 3 juv Stensjön, Stora malm 13.7 (Urban Rundström), 3 honor med 6, 7 resp. 8 juv Vadsjön, Husby-Oppunda (Göran Andersson, Per Flodin).

Flockar över 10 ex:

200 ex Söderfjärden 15.10 (Magnus Brandel). På samma lokal gjordes i slutet av sept-slutet av oktober ytterligare 5-6 observationer av flockar innehållande 15-37 ex (flera observatörer).

Största ansamlingen i Näsnaren, Katrineholm, 27 ex, noterades 11.9 (Agne Swenzén). I Nasen, Eskilstuna fanns som mest 22 ex 10.9 (Gösta Nilsson).

Fem häckande par på tre lokaler är det högsta antalet någonsin. Under 1990-talet har arten häckat årligen, men för perioden 1977-1989 finns endast fyra häckningar registrerade.

Ansamlingen av 200 ex i Söderfjärden är den största som rapporterats från vårt rapportområde.

RÖDHUVAD DYKAND *Netta rufina* (3-1)

1 par 14.5 Snäckviken, Nyköping (Bengt Larsson, Lillemor Däckfors mfl).

Första vårfyndet (och hanen) då tidigare fynd har gällt ensamma honor på hösten. Paret sågs endast en kort stund på morgonen och kunde ej återfinnas.

BRUNAND *Aythya ferina*

Häckning:

1 hona med 2 juv Vadsjön, Husby-Oppunda 10-16.7 (Per Flodin, Göran Andersson)

Vinter:

1 hane Horn, Nyköping 16 och 29.1 (Anders Nothagen resp. Jan Gustafsson), 1 hona g:a Oxelösund 5.2 (Jan Gustafsson, Per Eriksson), 2 hanar Femöre, Oxelösund 25.2 (Anders Nothagen), 9 ex g:a Oxelösund 20.2 (Per Flodin, Göran Andersson), 73 ex Västerviken, Tullgarn 26.11 (Ulf Modin), 77 ex Tullgarns slott, Hölö 10.12 (Erik Asplund), 1 ex Gläntan, Södertälje 10.12 (Erik Asplund), 1 ex Romholmen, Nyköping 26.12 (Jan Gustafsson, Jörgen Israelsson mfl) och 4 hanar Tullgarnsnäs 31.12 (Stefan Clason).

Stora ansamlingar sågs med hela 576 ex i Näsnaren, Katrineholm 14.8 (Agne Swenzén, Håkan Lernefalk), 73 ex i Tandlaviken, Husby-Rekarne 10.9 (Bo Gustafsson) samt ca 60 ex utanför Fagerviksholmen, Jäder 24.9 (Göte Berg).

Stora antal ses i Näsnaren såväl vår (40 tal) som höst (vanligen 60-120ex). Det var inte bara den 14.8 som det var mycket fågel i år utan fortfarande den 28.8 fanns fler än 300 ex kvar. Återigen endast en rapport om en konstaterad häckning. Trots stigande antal vinterobservationer och i vissa fall ansenliga ansamlingar på flera håll under sensommaren så har brunanden minskat och blivit en fåtalig häckfågel i Sörmland.

VIGG *Aythya fuligula*

Som vanligt många fåglar kring Sjösa med ca 5 000 ex Horn, Nyköping den 16.1 (Mikael Ackelman). Hela 1690 ex fanns i Näsnaren, Katrineholm 14.8 (Håkan Lernefalk). Fler än 1000 ex sågs ruggande i södra delen av Söderfjärden 6-27.8 (Lars Eriksson). Senare under hösten sågs ca 500 ex vid Arphus, Söderfjärden 9.10 (Kent Söderberg).

BERGAND *Aythya marila*

Inlandsfynd:

2 ex Söderfjärden, Jäder 11.9 (Gösta E. Nilsson), 1 ex Fagerviksholm, Söderfjärden 11.9 och 23.9 (Leif Carlsson), 1 par Söderfjärden, Jäder 21.10 (Gösta E. Nilsson) samt 1 ex Näsnaren, Katrineholm 21.10-11.11 (Stig Löwenhamn, Agne Swenzén, Håkan Lernefalk).

Fynden i Söderfjärden kan gälla samma fåglar.

EJDER *Somateria mollissima*

En inlandsobservation: 1 hane sågs vid Kvicksund, Tumbo 15.5 (Nils-Erik Wallin). Stora ansamlingar som vanligt kring Hävringe med 3-5 000 ex 1.4 och ca 10 000 ex 2.4 (Jonny Werdin, Per Flodin). Ca 7 000 ex sträckte på samma plats 4.4 (Jan Gustafsson m.fl.).

PRAKTEJDER *Somateria spectabilis* (17-2)

1 hona Enskär, Bälunge 3-24.1 (Lennart Wahlén, Jan & Anna Oldebring) samt 1 ad hane mot NO Hävringe, Oxelösund 2.4 (Lennart Wahlén).

Första januarifyndet. De flesta fynd har tidigare gjorts under våren (mars 2, april 12 och maj 3). Endast ett höstfynd finns från oktober 1992.

ALFÖRRÄDARE *Polysticta stelleri* (30-1)

1 hona Måsklubben, Bälunge 24.4 (Lennart Wahlén).

Är numera årlig med fynd mestadels vintertid i något enstaka ex. Årets fynd är det 7:e under senvår-försommar.

ALFÅGEL *Clangula hyemalis*

Tre inlandsfynd: 2 ex Ekholmen, Mälaren 8.5 (Pedro Haglund), 1 ex Lilla Näsnaren, Katrineholm 30.10 (Håkan Lernefalk, Anders Nothagen) och 3 ex Näsnaren, Katrineholm 11.11 (Stig Löwenhamn, Lillemor Däckfors).

Större antal sågs med ca 100 ex vid hamninloppet Oxelösund 20.2 (Per Flodin) och ca 200 ex vid Oaxen 7.5 (Mats Blomstedt).

Mera omfattande sträck noterades vid Hävringe, SO Oxelösund under första helgen i april då fler än 3000 ex sträckte mot N.

SJÖORRE *Melanitta nigra*

Sex inlandsfynd: 6 ex Näsnaren, Katrineholm 17.4 (Mårten Johansson), 32 ex Näsnaren, Katrineholm 26.4 (Anders Nothagen, Lillemor Däckfors), 3 hanar Roka udd, Överselaö 3.5 (Björn Carlsson, Kent Söderberg), 8 ex Näsnaren, Katrineholm 18.5 (Mårten Johansson), 1 hona Fiskeboda, Katrineholm 14.8 (Stig Löwenhamn) samt 4 ex mot SV Fiskeboda 17.8 (Håkan Lernefalk, Stig Löwenhamn).

Vår:

Hävringe, Oxelösund: 2 ex 1.4, 1 ex 3.4 och 30 ex 4.4 (Jan Karlsson, Jan Gustafsson m.fl.). Dessutom ett tiotal småflockar sträckande förbi Enskär, Bälunge under våren (Hartsö-Enskär fstn).

Höst:

5 ex Hävringe, Oxelösund 2.10 (Jan Gustafsson m.fl.). 250 ex sträckte förbi Enskär, Bälunge under 21.8-7.9 samt ytterligare 60 ex den 3.10 mot NO (H-E fstn).

Vinter:

1 ex Vivesta, Oxelösund 4.1 (Jonny Werdin, Jörgen Israelsson). 25 ex rastade vid Enskär, Bälunge i början av januari (Lennart Wahlén).

Något färre rapporter än vanligt.

I Hartsöarkepilagen ses dock enstaka mindre flockar under större delen av året med undantag för sommarmånaderna.

SVÄRTA *Melanitta fusca*

Inland:

4 hanar Näsnaren, Katrineholm 26.4 (Anders Nothagen, Lillemor Däckfors) och 1 par Näsnaren, Katrineholm 27.4 (Mårten Johansson).

Vinter:

1 ex Femöre, Oxelösund 1.1 (Göran Altstedt). I vattnen kring Enskär, Bälunge sågs 1 ex 1.1, 25 ex 3.1 och 7.1 samt 3-5 ex 24.1 (Lennart Wahlén).

Häckning:

Under den inventering av fågelskyddsområdet i Hartsö-arkipelagen som gjordes 22.5 sågs 17-26 par. Den häckande populationen torde vara 10-15 par (Lennart Wahlén). Tyvärr ses alltjämt endast någon enstaka kull med små ungar (inga halvstora-stora alls!). Nedgången i antalet häckande par tycks fortsätta längre in i skärgården. Det ökade trycket från båtlivet och från minkarna tros vara orsaken (Lennart Wahlén).

Jämte de stora sjöarna har Näsnaren visat sig vara pålitlig för inlandsobservationer.

SALSKRAKE *Mergus albellus*

Högsta antal:

Tofsö, Västerljung: 77 ex 20.1 (Lennart Wahlén).

Enskär, Bälunge: 25 ex 26.2 (Lennart Wahlén).

Öbacksviken, Trosa: 18 ex 5.1 (Åke Edström).

Näsnaren, Katrineholm: vår 70 ex 16.4 samt höst 99 ex 30.10 (Håkn Lernefalk mfl).

Tandlaviken, Husby-Rekarne: 13 ex 5.11 (Gösta E. Nilsson).

Söderfjärden, Barva: vår 27 ex 9.4 (Peter Kjellin, Björn Carlsson) samt höst 13-22 ex 8-11.11 (Kent Söderberg).

Björkarö sund, Mörkö: 47 ex 13.11 (Ulf Modin).

Strandstuviken-Örsbaken: ca 30 ex

1.1- 6.2 (Jukka Väyrynen, Jan Gustafsson mfl) samt ca 75 ex 12-20.11

(Jan Gustafsson, Ulf Andersson).

Tullgarnsnäs: 30 ex 31.12 (Mats Blomstedt).

Eknaren, Runtuna: 16 ex 8.4 (Kjell Karlsson).

Sena vårobsar:

1 hona Rokaudd, Överselö 3.5 (Björn Carlsson) och 1 hona Valnaren, Länna 3.5 (Kent Söderberg).

Tidig höstobs:

1 hona Nasen, Barva 3.8 (Ilva Hansson, Gurli Hellkvist).

Återigen många större flockar under vintern. Tendensen under senare år har varit att allt fler fåglar övervintrar möjligen p.g.a. att det varit relativt isfritt. Trots den på sina håll myckna förekomsten i innerskärgården vintertid så är observationer från ytterskärgården sällsynta 24 ex låg dock i vakar kring Enskär 26.2 (Lennart Wahlén).

SMÅSKRAKE *Mergus serrator*

2 hannar + 1 hona Klemmingen, NV Gnesta 24.4 (Ulf Andersson), 1 ex hane Gårdsjön, Flen 27.4 (Jukka Väyrynen), 1 par Klemmingen 6.5 (Magnus Brandel) samt 1 par Skundern, Malmköping 10.5 (Jukka Väyrynen).

Inga rapporter om häckningar utanför Mälaren-Hjälmaren området! En sen observation gjordes den 12.11 då en hane sågs vid Gorsingeholm, Mälaren (Leif Karlsson).

STORSKRAKE *Mergus merganser*

En större ansamling noterades under våren med minst 500 ex i Näsnaren, Katrineholm 7.4 (R.S.E. Swanqvist). Från hösten rapporteras om större flockar vid Söderfjärden, Fogdö 600-1000 ex 21.10-8.11 (Kent Söderberg, Pedro Haglund). I Öljlaren sågs 1000-3000 ex 18-24.10 (Anders Nothagen, Agne Swenzén). I Näsnaren, Katrineholm fiskade ca 700 ex 30.10 (Agne Swenzén). Anmärkningsvärt många fåglar sågs i Viren, Vingåker där det fanns 3000-4000 ex 17.11 (Anders Nothagen). I östra Hjälmaren fanns ca 1500 ex 21.11 (Lars Eriksson) och slutligen så sågs ca 500 ex vid Ekholmen, Mälaren 30.11 (Pedro Haglund).

[KAMSKRAKE] *Lophodytes cucullatus* (0-1)

1 hane Lilla Näsnaren och Näsnaren, Katrineholm 16.10-7.11 (Håkan Lernefalk, Urban Rundström, Stig Löwenhamn m.fl.).

Första fyndet i rapportområdet av denna nordamerikanska art. Inom sitt normala utbredningsområde förekommer den sparsamt i skogssjöar och vattendrag. I Europa hålls (tyvärr) arten i fångenskap på många håll vilket i sin tur gett att ett antal rymmer varje år. Samtliga fåglar (tills idag färre än tio) som påträffats i Sverige har ansetts vara rymlingar. Näsnarefågeln var skygg och sågs mestadels tillsammans med storskrakar omväxlande i stora och lilla Näsnaren.

[AMERIKANSK KOPPARAND] *Oxyura jamaicensis* (3-1)

1 hane Valla gård, Stora Malm 20-22.7 (R.S.E. Swanqvist).

Alla fyra fynden inom rapportområdet har gällt ensamma hannar. Två fynd har gjorts i Näsnaren (-85 och -89) samt ett vid Tullgarn (-84). De flesta svenska fynden har gjorts under maj-juni. De individer som påträffats i landet anses vara parkrymlingar eller möjligen häröra sig från den frilevande populationen som finns i England.

BIVRÅK *Pernis apivorus*

Endast en häckning och en trolig häckning inrapporterade! Fåglar dock sedda i åtta av OKE:s rapportområden i trakterna kring Eskilstuna och rapporter finns även från områden kring Söderfjärden och Åkerö.

En dvärgörnstecknad individ uppehöll sig i trakten av sjöarna Akaren och Skundern NV Malmköping under sommaren!.

Observeras då och då i lämpliga områden under häckningstid även om få häckningar upptäckts. En uppskattning av antalet häckande par gjordes i mitten av -70 talet till ca 320 (FSrm 10:5). Denna är nog inte riktigt rättvis idag utan torde istället vara betydligt lägre. Arten förefaller dock minska något och det är därför önskvärt med ökad rapportering av fåglar observerade under häckningstid.

GLADA *Milvus milvus* (46-2)

1 ex Sandasjön, Mörkö 27.3 (Stefan Clason) samt 1 ex Tureholms slott, Trosa 3.4 (Lasse Willén, Mona Krook).

Två observationer är något under genomsnittet från de senaste åren. Med tanke på avståndet mellan observationerna både i tiden och rummet kan det naturligtvis röra sig om samma fågel.

HAVSÖRN *Haliaeetus albicilla*

Inland:

Totalt 126 observationer varav merparten är från Mälaren-Hjälmarenområdet. Många rapporter även från andra inlandslokaler visar på att rörligheten bland de övervintrande individerna är stor. Flera områden är mera pålitliga än andra möjligen främst p.g.a. en del åtlar. Chans att se många fåglar har man inte bara i ovan nämnda område utan Vadsjön-Runtuna-Lövsund, Stenkvista och Stora Malmsområdet är också pålitliga.

Förmodligen finns det något enstaka par som häckar i inlandet (idag finns det inga rapporter som styrker detta).

Från kusten rapporteras om stora antal t.ex. från Romholmen, Nyköping där det sågs 15 ex den 1.1 och den 27.3 kretsande 17 ex över Skogshall, Nyköping (Bo & Göran Altstedt).

Den mycket ljusa (nästan helvita) individen som observerats i Hartsöar-kipelagen under höstarna -92 och -93, sågs igen den 1.3 (Lennart Wahlén). 19.11 sågs ytterligare en vit örn (Lennart Wahlén) som bedömdes vara ännu vitare än den som tidigare observerats och därmed kan alltså 2 vita örnar finnas i området vintertid.

BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus*

36 häckningar varav 10 par i Söderfjärden av dessa märktes 29 ungar ur 9 bon. Fåglar har observerats på ytterligare 4 lokaler. Snittet ungar/par låg i år på

ca 3.3. Den kyliga senvåren påverkade uppenbarligen inte ungfågelproduktionen.

Årets rapportering säger föga om artens status i landskapet. 1995 års inventering ska förhoppningsvis ge mer.

BLÅ KÄRRHÖK *Circus cyaneus*

Vinter:

1 ex Stjärnholm, Oxelösund 1.1 (Göran Altstedt), 1 hane Oxelösund 1.1 (Tommy Karlström, Mathias Andersson), 1 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 11.1 (Jonny Werdin), 1 hane Stensjön, Stora Malm 26.11 (Anders Nothagen) samt 1 ex Stora Malm 11.12 (Agne Swenzén).

Tillägg till 1993 års rapport: 1 hona Lövsund, Runtuna 28.11 (Kjell Karlsson).

5 observationer av troligen tre fåglar är i linje med de senaste årens rapporter. Stensjön och Vadsjön är numera pålitliga övervintringslokaler.

ÄNGSHÖK *Circus pygargus* (29-3)

1 hane Svanviken, Nyköping 8.5 (Jan Gustafsson), 1 hona Sandasjön, Mörkö 14.5 (Bo Hellberg) samt 1 hane Solö, Fogdön 14.7 (Magnus Brandel).

Observationer under häckningstid görs numera nästan årligen. De flesta fynden är gjorda i maj-juli och utgörs vanligen av ensamma fåglar.

STÄNGSHÖK *Circus macrourus/pygargus* (3-3)

1 ex Strandstuviken, Nyköping 23.4 (Jörgen Israelsson), 1 2k Lillsjön, SV Flen 24.4 (Tommy Karlström) samt 1 ex Solö, Fogdön 3.9 (Magnus Brandel).

Två av fynden visade enstaka karaktärer som antydde stäpphök, men förblev obestämnda.

OBEST. KÄRRHÖK *Circus macrourus/pygargus/cyaneus*

1 ex 2k Valla gård, Stora Malm 27.8 (Anders Nothagen).

Kom ihåg att även rapporter av obestämda honfärgade kärrhökar med vita övergumpar bör beläggas med raritetsrapport. Flera av varandra oberoende rapportörers iakttagelser kan ge grund för en korrekt artbestämning.

DUVHÖK *Accipiter gentilis*

Nio häckningar varav sex från Eskilstunatrakten (OKE, Bo & Göran Altstedt).

En tidigare uppskattning av antalet häckande par gjordes under mitten av 70 talet till ca 250 par (FSrm 10:5). Trots artens undanskymda häckningsvanor så påträffas ändå få individer/par under häckningstid. Troligen så är också antalet häckande par idag något färre än under 60- och 70-talen.

ORMVRÅK *Buteo buteo*

Vinterfynd:

1 ex Vagnhärad 3.1 (Jörgen Israelsson), 1 ex Skogshall, Nyköping 4.1 (Bo & Göran Altstedt), 1 ex St. Flättna, Nyköping 8.1 (Jan Karlsson), 1 ex "Gläntan" vägen, Södertälje 9.1-27.2 (Stefan Clason), 1 ex Galltorp, Högsjö 10.1 (Ander Nothagen), 1 ex Botten, Mörkö 15.1 (Mats Blomstedt), 1 ex Nygård, Mörkö 15.1 (Stefan Clason), 1 ex Lillsjön, Öja 20-22.1 (Lars Eriksson), 1 ex Dragsjön, Öja 22-24.1 (Gösta E. Nilsson), 1 ex (2k) Tandlaviken, Husby-Rekarne 5.2 (Bo & Eva-Lena)

Hernod), 1 ex Knutsberg, Fogdön 6.2 (Magnus Brandel), 1 ex Jäders Kyrka, Jäder 6.2 (Leif Carlsson), 1 ex Grinda, Bälänge 13.2 (Lennart Wahlén), 1 ex Trosa-tippen 13.2 (Stefan Clason), 1 ex Tummelsta travbana, Ärla 13.2 (Arne Larsson), 1 ex Björshult, Nyköping 20-26.2 (Jan Gustafsson, Jonny Werdin m.fl.), 3 ex Dragsjön-Lillsjön, Öja 25.11 (Lars Eriksson) samt 2 ex Smedsta, Hölö 4-24.12 (Stefan Clason).

Under perioden 11.9-8.10 sågs 30-50 ex rasta kring Stenkvistafälten, Eskilstuna (Pedro Haglund).

18 vinterfynd är det högsta antalet någonsin inom rapportområdet. Normalt görs knappt hälften så många observationer.

FJÄLLVRÅK *Buteo lagopus*

1 ex Sandasjön, Mörkö 1.1-20.2 (Stefan Clason, Ulf Modin, Hans Eliasson), 1 ex Vansö kyrka, Strängnäs 2.1 (Göran Andersson), 1 ex Erkan, Nyköping 2.1 (Jonny Werdin), 1 ex Katrineholm, Hammarby 4.1 (Pedro Haglund), 1 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 8.1-20.2 (Göran Andersson, Jonny Werdin, Jan Gustafsson), 1 ex Kjula 16.1 (Leif Carlsson), 1 ex Åsa gravfält, Överselö 22.1 (Björn Carlsson), > 5 ex Stenkvista, Eskilstuna 22.1 (Leif Carlsson) och under 23.1-26.2 sågs 1-2 ex på samma lokal (Gösta E. Nilsson, Pedro Haglund, Leif Carlsson), 2 ex St. Malm 25-31.12 (Bert & Elsa Olausson, Göran Andersson) samt 1 ex Sandasjön, Mörkö 31.12 (Mats Blomstedt, Stefan Clason).

Återigen en vinter med många fåglar då minst 15 ex torde ha funnits inom rapportområdet.

KUNGSÖRN *Aquila chrysaetos*

Vinterfynd:

1 subad Stensjön, St. Malm 8-23.1 (Pelle Moqvist, Krister Andersson), 1 ex Kisjön, Runtuna 9.1 (Kjell Karlsson), 1 ex Ripsa, Nyköping 16-29.1 (Tommy Pettersson), 1 ex Lövsund, Runtuna 17.1-6.2 samt 26-30.11 (Kjell Karlsson, Hans Sandberg), 1 ex Husby Malmen, Husby 27.1 (Kjell Karlsson), 1 ex (3k) Björksund, Nyköping 6.2 (Jan Gustafsson, Jörgen Israelsson), 1 ex Helgö, Nyköping 6.2 (Jan Karlsson, Björn Johansson), 1 ex Sjösa, Nyköping 25.2 (Marianne Mattiasson), 1 ad Ribbingelund, Ärla 27.2 (Mati Nömm) samt 1 juv Nora, Mörkö 11.12 (Mats Blomstedt).

Sommarfynd:

En intressant observation ifrån kusten gäller 1 juvenil fågel som sågs den 10.8. (Jonny Werdin, Marianne Mattiasson).

Totalt har det nog rört sig om 8-10 fåglar som observerats på olika håll. Det har under vintern setts åtminstone tre olika fåglar vid en åtel i Nyköping-strakten och någon enstaka vid en annan åtel väster om Eskilstuna. I övrigt finns 20 ex rapporterade från sträcktid.

STÖRRE SKRIKÖRN *Aquila clanga* (2-1)

1 ad Vadsjön, Husby-Oppunda 23.5 (Jörgen Israelsson).

Tredje fyndet för rapportområdet upptäcktes när den lyfte ur skrattnåskolonin i Vadsjön. Den attackerades av först måsarna och sedan när den lyfte och kretsade av brun kärrhök och ormvårk. Tyvärr sågs fågeln endast ca 10 minuter varefter den eftersöktes men ej kunde återfinnas. Senare under sommaren upptäcktes en adult större skrikörn i

Ervallatrakten, Närke (samma fågel?). Första fyndet inom rapportområdet gällde en yngre fågel som sköts i Nyköpings skärgård på 1800-talet. Det andra var en fågel som sträckte förbi Strandstuviken, Nyköping i september 1978.

TORNFALK *Falco tinnunculus*

9 inrapporterade häckningar samt ytterligare fåglar inrapporterade från 4 platser under häcktids.

Vinter:

1 hane Vadsjön, Husby-Oppunda 8-17.1 (Göran Andersson, Jonny Werdin, Per Flodin), 1 hane Tvetaberg, Södertälje 9-23.1 (Jan & Anna Oldebring, Lennart Magni) och 1 ex Lindbacke, Nyköping 10-11.12 (Jan Gustafsson, Anki Andersson).

Antalet häckningar har under de senaste åren legat på den här nivån, medan tre vinterfynd är ett överaskande gott resultat med tanke på att arten inte är årlig övervintrare i området.

AFTONFALK *Falco vespertinus* (23-2)

1 ex 2k hane Ytterjärna 25.5-5.6 (Mats Blomstedt, Stefan Clason m.fl.) samt 1 ex 2k hane Horn, Nyköping 28.8 (Jörgen Israelsson).

3/4 delar av de tidigare fynden har gällt gamla hannar varav de flesta fynden gjorts under maj och augusti. Vid ett par tillfällen har observationerna gällt par under häckningstid.

LÄRKFALK *Falco subbuteo*

4 säkra häckningar och observationer från 14 platser under häckningstid.

Fortfarande få inrapporterade häckningar. Rapportera gärna även obsar gjorda under häckningstid.

PILGRIMSFALK *Falco peregrinus* (71-13)

1 ex Torsberga Runtuna, Nyköping 9-10.3 (Åke Lindgren), 1 ad Flättsjön, Årila 1.5 (Leif Carlsson), 1 ex sträckande mot S Horn, Nyköping (Bertil Karlsson) och sannolikt samma vid Marsäng, Oxelösund 10.9 (Göran Andersson, Marianne Mattiasson, Per Flodin), 1 ex Marsäng, Oxelösund 17.9 (Thomas Larsson), 1 ex Dragsjön, Öja 19.9 (Lars Eriksson, Ilva Hansson), 1 ex Söderfjärden 22.9 (Ilva Hansson), 1 ex (1k) 24.9 Marsäng, Oxelösund (Jonny Werdin, Ola Jonsson), 1 ex (1k) Horn, Nyköping 28.9 (Ulf Andersson), 1 ex Hävringe, Oxelösund 1.10 (Göran Andersson, Göran Altstedt, Jan Gustafsson), 1 ex (1k) Horn, Nyköping 1.10 (Jörgen Israelsson), 1 ex Sundbysjön, Runtuna 2.10 (Leif Ståll), 1 ex Marsäng, Oxelösund 5.10 (Jan Gustafsson) samt 1 (1k) hona (ringmärkt) Stenkvista, Eskilstuna 23.9-5.11 (Pedro Haglund, Tony Haglund, Gösta E. Nilsson m.fl.).

Tillägg till -93 års rapport:

1 ex Fiskarstugan Skavsta, Nyköping 17.4 (Kjell Karlsson).

Det bästa året på decennier. De senaste årens totaler har legat på 9 (-92) och 8 (-93). Det finns numera all anledning att bli observant kring gamla häcklokaler då mälardalen och Sörmland tidigare var ett av artens huvudfästen i landet. Senaste häckningen inom vårt rapportområde skedde 1970.

JAKTFALK *Falco rusticolus* (8-1)

1 ex (1k) Horn, Nyköping 25.9 (Jan Gustafsson, Kjell Karlsson, Toomas Maadre).

Årets fynd var precis som de två föregående ett resultat av den ökade rovfågelbevakningen som skett med rovfågelräkningarna vid kusten. Fem av de nio fåglarna som påträffats är funna under oktober-december.

RAPPHÖNA *Perdix perdix*

Enstaka ex observerade i Råby-Rekarne och ute på Mörkö under vintern-våren. Enstaka observationer finns också ifrån Brunnsta Hällby, Eskilstuna reningsverk, Tumbo och områden N om Öja kyrka. 2 ex sågs vid Vretsta, Vingåker 4.4 (Ove Janerin).

Utsättningar har gjorts på ett flertal platser (bl.a. vid Stensjön, Stora Malm och i Kiladalen) vilket gör det svårt att avgöra vilka områden som har egna reproducerande stammar.

VAKTEL *Coturnix coturnix*

1 spelande Rävsviken, Stora Malm 7.5 (Bernth Andersson), 1 spelande Stensjön, Stora Malm 12.5 (R.S.E. Seanqvist), 1 spelande V Östra Fyrby, Öja 6.6 (Lars Eriksson), 1 spelande Hansta, Vingåker 11.6 (Lillemor Däckfors), 1 spelande Berg, Överselaö 4-13.6 (Åke Ellin, Kent Söderberg, Björn Carlsson m.fl.), 1 spelande Svanviken, Nyköping 17.6 (Jan Gustafsson, Marianne Mattiasson), 1 spelade Merlännan 24.6 (Kent Söderberg), 1 spelande Skavsta, Nyköping 2.7 (Jan Gustafsson) samt 1 spelande V Svanviken, Nyköping 2-3.7 (Jan Gustafsson, Anki Andersson).

Nio fynd av troligen åtta fåglar (fynden vid Svanviken gäller troligen samma fågel). Något färre fynd i år än under de föregående (13 -92 resp. 12 -93) men ändå över genomsnittet under de senaste 10 åren.

VATTENRALL *Rallus aquaticus*

Vinter:

1 ex Sjösaåns mynning, Nyköping 1.1 (Jörgen Israelsson), 1 ex Brunnsta, Hällby 4.1 (Bengt Andersson), 1 ex Strängnäs reningsverk 4.1-19.2 (Björn Carlsson, Kjell Thorsén, Magnus Brandel), 1 ex kylvattendammen, Oxelösund 1.2 (Jan Gustafsson), 1 ex Brandholmen, Nyköping 15.2 (Björn Johansson) och på samma lokal 2 ex 17-27.2 (Lennart Wahlén, Jonny Werdin m.fl.).

Minst sex övervintrande ex är ett fantastiskt resultat med tanke på att det bara finns två tidigare vinterfynd inrapporterade! Säkert ett resultat av de senaste milda vintrarna och ökad skådaraktivitet.

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA *Porzana porzana*

1 ex Bondkroken, Läggesta 14.5 (Fredrik Ellin), 1 ex Valnaren, Länna 14-15.5 (Bernt Andersson, Kent Söderberg, Björn Carlsson) samt 1 ex sågs Örsundsbron, Jäder 21.8-3.9 (Ilva Hansson).

Endast tre fynd är långt ifrån de bästa årens resultat. Den svala försommaren med svinkalla nätter tystade säkert inte bara fåglarna utan bidrog säkert också till mindre skådaraktivitet.

MINDRE SUMPHÖNA *Porzana parva* (40-1)

1 hane Valnaren, Länna 9-16.5 (Kent Söderberg, Bo & Eva-Lena Hernod m.fl.).

Återigen en "långstannare". Fågeln hördes t.o.m. från riksväg 55 vid Byringe station. Vårt rapportområde befäster sin position som pålitligt när det gäller fynd av mindre sumphönan.

KORNKNARR *Crex crex*

1 ex S. Öja gård, Öja 6-12.6 (Lars Eriksson mfl), 1 ex Bommersvik, Turinge 3-9.6 (Lennart Magni, Jan & Anna Oldebring mfl). Denna fågel lär ha upptäckts några dagar innan det rapporterade datumet. 1 ex St. Lövshulta N Eskilstuna 17.6 (Urban Rundström), 1 ex Rävsviken, Stora Malm 26-28.6 (R.S.E. Swanqvist, Bernth Andersson), 1 ex SV Heby, Klämningen 21-27.6 (Ulf Andersson, Daniel & Stefan Bengtsson) och 2 ex på samma lokal 25.6 (Ulf Andersson).

Fem fynd av sex fåglar av detta års riksinventeringsart får väl anses som ett normalresultat.

RÖRHÖNA *Gallinula chloropus*

Häckningar:

1 par med 2 pull Svalsta, Nyköping 9.7 (Jonny Werdin, Marianne Mathiasson), 2 kullar sågs vid slottedammen, Nyköping (Kjell Karlsson, Jan Gustafsson), 1 par häckade i Valnaren, Länna (Kent Söderberg) samt 1 par i Vadsjön, Husby-Oppunda där 1 juv sågs 24.7-16.8 (Göran Andersson, Per Flodin).

Vinter:

1 ex Flensån, Flen 11.2-3.3 (Berth & Elsa Olausson, Göran Andersson, Per Flodin).

Fem häckningar och en vinterobs ligger i linje med tidigare rapportering, men antalet rapporter om fåglar på lämpliga häckningslokaler (två st) är klart under normala nivåer. Detta beror snarare på dålig rapportering än en reell minskning.

SOTHÖNA *Fulica atra*

Stora ansamlingar:

ca 2 000 ex Fagerviksholmen (Söderfjärden), Jäder 7.9 (Lars Eriksson) samt 350 ex Arphus, Söderfjärden 14.10 (Kent Söderberg).

TRANA *Grus grus*

Konstaterad häckning rapporterad från 8 lokaler, varav 4 i Eskilstuna kommun (OKE). Härutöver trolig häckning/häckningsförsök på 7 lokaler. Dessutom observerade par, i flera fall med ungar med oklarhet om häckningsplats, under häckningstid på ytterligare 18 platser.

Av större flockar kan nämnas 300 ex sträckande vid Åsa gravfält, Ytterselö 30.8 (Fredrik Ellin), 400 ex över Dammlöt, Runtuna 18/9 (Kjell Karlsson), 230 ex vid Idö (Lars Broberg) samt 100 ex över Pershagen, Södertälje 25.9 (Lennart Magni).

Rapporterade par med ungar på en viss plats under häckningstid utan angivelse om att häckning har skett på platsen har inte summerats som häckningslokal. Det är oklart om tranorna har häckat på platsen eller har anlänt från annat håll. Detta innebär att häckningslokalerna sannolikt är fler än de 8 redovisade ovan (vg ange "konstaterad häckning" på viss plats i framtida tranrapporter, Rrk's anm.).

STRANDSKATA *Haematopus ostralegus*

Hjälmarén: 1 par med 2 juv vid Våmlaholmen, Västermo 4.7 (Pedro Haglund) och 1 par med 1 juv vid Östra skäret, Öja 12.7 (Lars Eriksson).

Dessutom regelbundet observerad under häckningstid vid Yngaren utan att häckning har kunnat konstateras.

MINDRE STRANDPIPARE

Charadrius dubius

Lyckad häckning rapporterad från 5 lokaler och trolig häckning på ytterligare 7 lokaler. Ett något bättre resultat än 1992.

Av större antal kan nämnas 20 ex vid St Malms kyrka 23.7 (RSE Swanqvist).

STÖRRE STRANDPIPARE

Charadrius hiaticulus

Häckningar i inlandet: 1 par med 2 ungar i Stigtomta 4.7 (Leif Ståhl).

Inlandsobservationer under sommarperioden: Vid Vadsjön, Husby-Oppunda sågs 10 överflygande 4.6 (Göran Anderson) och 5 ad 14.8 (Göran Andersson). Vid St Malms kyrka sågs 3 ex 28.7 och 9 ex 7.8 (Ulrika Ahlblom). Dessutom 1 ex Fogdön 5.4 (Magnus Brandel).

SVARTBENT STRANDPIPARE

Charadrius alexandrinus (3-1)

1 ex vid Strandstuviken, Nyköping 29.4 och 1.5 (Jörgen Israelsson, Jan Gustafsson, Bo och Göran Altstedt mfl).

Fjärde fyndet i landskapet. Senast 1974.

FJÄLLPIPARE

Charadrius morinellus (20-1)

1 ex sträckande Åsa gravfält, Ytterselö 28.8 (Fredrik Ellin).

LJUNGPIPARE *Pluvialis apricaria*

Större flockar: 100 ex vid Gorsingeholm, Strängnäs 5.5 (Björn Carlsson), 70 ex Rävsviken, St. Malm 30.9 (Ulrika Ahlblom), 50 ex Valla Gård, St Malm 9.10 (Urban Rundström) och 35 ex Stensjön 29.10 (Anders Nothagen).

KUSTPIPARE *Pluvialis squatarola*

Två vårobservationer: 1 ex Vadsjön 17.5 (Lillemor Däckfors, Stig Löwenhamn) och 1 ex Strandstuviken 22.5 (Olle Pers).

Flera inlandsobservationer under sensommaren och förhösten: 1 ex Rävsviken, St Malm 27.8 (Anders Nothagen), 7+5 ex vid Skorve, Fiskeboda 20.9 (Anders Nothagen) samt 3-5 ex Stenkvistafälten 24-25.9 (Kent Carlsson, Tony Haglund).

Av större sträckande flockar kan nämnas 77 ex Gagnhäll, Fiskeboda 6.8 (Anders Nothagen), 45 ex Kolsundet, Stallarholmen 6.8 (Fredrik Ellin), 20 ex Talludden, Mälsåker 6.8 (Björn Carlsson) och 27 ex Tullgarnsnäs 6.8 (Uffe Modin).

6 augusti var en bra sträckdag för kustpipare detta år (jmf myrspov).

KUSTSNÄPPA *Calidris canutus*

En vårobservation: 1 ex Häggnäsviken, Tullgarn 18.5 (Uffe Modin).

Övriga från Fiskeboda, Hjälmarén: 14 ex 6.8, 6 ex 28.8 och 3 ex 20.9 (Anders Nothagen).

Samt från Enskär, Bälinge: 1 ex 15.7 och 1 ex 2.8 (Hartsö-Enskär fstn).

SANDLÖPARE *Calidris alba* (86-9)

Två sommarobservationer från St Garkast, Hartsö skärgård: 3 ex 24.7 och 2 ex 3.8 (Göran och Bo Altstedt). 1 ex Pålsugnbådarna 2.8 och 3 ex Enskär 17.8 (Hartsö-Enskär fstn).

SMÄSNÄPPA *Calidris minuta*

En vårobservation: 4 ex Strandstuviken 28.5 (Ulf Andersson).

Ett flertal inlandsobservationer under återsträcket juli-september:

2 ex 14.7 och 1 ex 17.7 Skäggesta, Åker (G Källman), 1 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 17/7, 28.7 och 31.7 (Göran Andersson, Per Flodin), 2 ex viltvattnet St Malms k:a 26-28.8 (Henry Johansson, Anders Nothagen mfl), 1 ex Rävsviken 3.9 (Pelle Moqvist, Krister Andersson) och 4-6 ex Stenkvistafälten 24-25.9 (Tony Haglund).

Större flockar: 10 ex 27.9 (Pedro Haglund) och 20 ex 1.10 (Tony Haglund) Stenkvistafälten, Eskilstuna.

MOSNÄPPA *Calidris temminckii*

Flera vårobservationer: Vid Strandstuviken 1-4 ex 4-28.5 samt större flockar med 44 ex 8.5, 30 ex 21.5, 11-17 ex 23-24.5 (Jan Gustafsson, Per Eriksson, Tommy Pettersson mfl), 5 ex Hägnäsviken, Tullgarn 15.5 (Uffe Modin) och vid Vadsjön, Husby-Oppunda 10 ex 17.5 (Stig Löwenhamn) och 1-4 ex 23-30.5 (Per Flodin, Anders Nothagen).

Flera inlandsobservationer under juli-september:

Vid Vadsjön, Husby-Oppunda 1-3 ex

17.7, 28.7, 8.8, 14.8 och 20.8 (Göran Andersson, Per Flodin mfl), 3 ex viltvattnet, St Malms k:a 20.7 och 20.8 (RSE Swanqvist), vid Skäggesta, Åker 2 ex 2-4.8, 2 ex 15.8 och 1 ex 20-21.8 (Kent Söderberg, Björn Carlsson, Staffan Hellbom), 4 ex vid Valnaren 22.8 (Kent Söderberg) och 1 ex V Lillsjön, Öja 22.9 (Lars Eriksson).

SPOVSNÄPPA *Calidris ferruginea*

En vårobservation: 1 ex Tullgarnsnäs 16.5 (Erik Asplund).

Flera inlandsobservationer under återsträcket: 4-5 ex 15-28.7 Vadsjön, Husby-Oppunda (Göran Andersson, Per Flodin mfl), 1 ex Tullgarnsnäs 17.7 (Åke Edström) och vid viltvattnet, St Malms k:a 2 ex 7.8 (Ulrika Ahlblom) och 1 ex 27.8 (Anders Nothagen).

SKÄRSNÄPPA *Calidris maritima*

Hartsöområdet: 25 ex 1.1, 16 ex 3.1, 3 ex 7.1, 15 ex 26.3, 28 ex 6.4, 1 ex 9.4, 35 ex 23.4 och 38+40 ex 24.4. Vidare 2 ex 19.11, 70 ex 26.11 och 30 ex 17.12 (Hartsö-Enskär fstn). Dessutom 2 ex Hävringe 16.10 (Jonny Werdin, Marianne Mattiasson).

Tillägg och rättelser:

1991: 10 ex 12.1, 60 ex 27.1, 17 ex 20.2, 117 ex 12.3, 30 ex 27.3, 20 ex 7.4, 140 ex 13.4, 1 ex 10.11, 22 ex 30.11, 107 ex 7.12 och 1 ex 22.12. Samtliga från Hartsöarkipelagen (Enskärs fågelrapport 91).

1992: 80 ex 28.2 ska vara 80 ex 20.2-20.3 (Enskärs fågelrapport 92).

KÄRRSNÄPPA *Calidris alpina*

Vårobservationer:

Vid Vadsjön, Husby-Oppunda 3 ex 17.5

(Stig Löwenhamn) och 10 ex 27.5 (Per Flodin, Jukka Väyrynen).

Under återsträcket:

Vadsjön, Husby-Oppunda 1-7 ex 15-28.7, 2 ex 9.8, 3 ex 19.8 och 2 ex 20.8 (Göran Andersson, Per Flodin), 7 ex 6.8 vid Söderfjärden, Jäder (Lars Eriksson), 11 ex Näsnaren, Katrineholm 28.8 (Stig Löwenhamn), vid viltvattnet St Malms k:a 1 ex 20.8 (Ulrika Ahlblom), 2 ex 26.8-28.8 (Henry Johansson mfl) och 6 ex 4.9 (Ulrika Ahlblom), 2 ex 20.9 Skorve, Fiskeboda (Anders Nothagen), 3 ex Gorsingeholm, Strängnäs 22.9 (Björn Carlsson), vid Stenkvistafälten, Eskilstuna 8 ex 24.9, 4 ex 25.9, 3 ex 27.9 och 2 ex 1.10 (Tony Haglund, Pedro Haglund) och 1 ex Mågla, Jäder 15.10 (Leif Carlsson).

MYRSNÄPPA *Limicola falcinellus* (84-3)

Under vårsträcket sågs 1 ex vid Vadsjön, Husby-Oppunda 26.5 (Göran Andersson, Lennart Wahlén).

Under sensommaren sågs 1 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 16.8 (Marianne Mattiasson) och 19.8 (Per Flodin) samt 1 ex Strandstuviken 28.8 (Jan Gustafsson, Anki Andersson, Lennart Wahlén).

BRUSHANE *Philomachus pugnax*

En tidig vårobservation vid Bergshammar, Fogdön 5-6.4 (Magnus Brandel, Kent Söderberg).

Större ansamling:

120 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 13.5 (RSE Swanqvist).

DVÄRGBECKASIN *Lymnocyptes minimus*

9 vårobservationer:

1 ex Hävringe, Oxelösund 31.3 (Per

Flodin, Jan Karlsson, Lennart Wahlén), vid Tullgarnsnäs 1 ex 1.4, 24.4 och 27.4 (Stefan Clason, Uffe Modin), 1 ex Björkarösund, Mörkö 25.4 (Uffe Modin), 1 ex Pilkrogsviken, Järna 30.4 (Daniel och Stefan Bengtsson), 1 ex Strandstuviken 1.5 (Jan Gustafsson), 1 ex Horn, Nyköping 1.5 (Göran och Bo Altstedt) och 1 spe-lande Stensjön 12.5 (Bernth Andersson).

Under hösten sågs 1 ex Valnaren, Länna 22.8 (Kent Söderberg), 1-2 ex Hävringe, Oxelösund 2-3.10 (Jan Gustafsson mfl), vid Strandstuviken 2 ex 7.10 (Marianne Mattiasson) och 1 ex 10.12 (Jan Sjöstedt) samt 1 ex Hägnäsviken, Tullgarn 12.11 och 19.11 (Stefan Clason).

ENKELBECKASIN *Gallinago gallinago*

Större antal: vid Vadsjön, Husby-Oppunda 70 ex 21.4, 60 ex 5.8 och 55 ex 16.8 (Per Flodin).

DUBBELBECKASIN *Gallinago media* (28-2)

2 observationer under året: 1 ex Vadsjön 5.5 (Bo och Göran Altstedt) och 1 ex Marsång, Oxelösund 24.9 (Jonny Werdin, Marianne Mattiasson).

Till skillnad från dvärgbeckasinen är dubbelbeckasinen en mycket sparsam men ändå regelbunden sträckgäst.

MORKULLA *Scolopax rusticola*

Vinterobservationer: 1 ex Hånö, Nyköping 1.1 (Jan Gustafsson, Morgan Johanson, Jonny Werdin) och 1 ex Ålbäck 7.1 (Jonny Werdin).

RÖDSPOV *Limosa limosa* (66-2)

1 ex Skanssundet, Mörkö 6.5 (Magnus Brandel) och 1 ex viltvattnet, St Malms k:a 27.8 (Henry Johansson).

MYRSPOV *Limosa lapponica*

Vårobservationer:

3-6 ex Strandstuviken 23.4-8.5 (Jan Gustafsson, Jörgen Israelsson, Rikard Arvidzon mfl) och 1 ex Skanssundet, Mörkö 8.5 (Uffe Modin).

Sensommar och höst:

23 ex Talludden, Prästfjärden, Strängnäs 27.7 (Björn Carlsson), 24 ex Kolsundet, Stallarholmen 6.8 (Fredrik Ellin), 11 ex Tullgarnsnäs 6.8 (Uffe Modin), 2 ex Gagnhäll, Fiskeboda 6.8 (Anders Nothagen), 2 observationer Enskär, Bälunge 7-8.8 (Hartsö-Enskär fstn) och 2 ex viltvattnet, St Malms k:a 14.8 (Stig Löwenhamn).

6 augusti var en bra sträckdag för myrspov detta år (jmf kustpipare).

SMÅSPOV *Numenius phaeopus*

Vårobservationer:

Vid Strandstuviken, Nyköping 3 ex 1.5 och 16 ex 11.5 (Jan Gustafsson, Thomas Larsson), 1 ex Björkarösund, Mörkö 17.5 (Uffe Modin), 1 ex Nabben, Lista 23.5 (Per-Gunnar Högman) samt 3 observationer Enskär, Bälunge under maj (Hartsö-Enskär fstn).

Under juli-augusti sågs 1 ex vid Vadsjön, Husby-Oppunda 6.7 och 9.7 (Göran Andersson, Per Flodin), vid Örsundet, Söderfjärden 1 ex 12.7 och 2 ex 2.8 (Lars Broberg) och vid Strandstuviken 2 ex 16.7 (Bo och Eva-Lena Hernod) och 1-3 ex 19-23.7 (Jan Gustafsson, Arne Andersson) samt 2 ex vardera under juli och aug

Enskär, Bälunge (Hartsö-Enskär fstn).

STORSPOV *Numenius arquata*

En konstaterad häckning vid Svanviken, Nyköping (Jan Gustafsson).

Misstänkt häckning vid Sandasjön, Mörkö (Uffe Modin).

Därutöver spelande på flera olika lokaler under häckningstid.

Större flockar:

225 ex Femöre huvud, Oxelösund 24.4 (Jan Gustafsson, Thomas Larsson), 50 ex Stensjön 24.4 (KVOF), 40 ex pumphuset, Fogdö 25.4 (Kent Söderberg), 169 ex Strandstuviken 26.4 (Ulf Andersson, Tommy Ubbesen) och 200 ex vid Rågö 7.5 (Hans Sandberg).

RÖDBENA *Tringa totanus*

Trolig inlandshäckning vid Vadsjön, Husby-Oppunda. 4 ad och 2 juv sågs 17.7 (Göran Andersson, Per Flodin).

DAMMSNÄPPA *Tringa stagnatilis* (2-1)

1 ex vid Strandstuviken, Nyköping 29.7 (Mikael Ackelman).

Tredje observationen av denna östliga art i Sörmland. Tidigare två fynd gjordes båda 1993.

GRÖNBENA *Tringa glareola*

Juniobservationer:

Vid Vadsjön, Husby-Oppunda 2 ex 13.6 och 16.6, 1 ex 19.6 och 15 ex 25.6 (Göran Andersson, Per Flodin) samt 15 ex 25.6 och 17 ex 28.6 vid Mågla, Jäder (Lars Eriksson). Dessutom 13 ex Valnaren, Länna 25.6 (Kent Söderberg) och 11 ex Öknasjön, Härad 27.6 (Leif och Hjärdis Carlsson).

En större flock med 110 ex sågs vid St Malms k:a 22-23.7 (RSE Swanqvist).

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA *Phalaropus lobatus* (71-17)

Vårobservationer:

Vid Strandstuviken/Snäckviken, Nyköping 1 ex 23.4 (Jan Gustafsson) och 1-4 ex 21-23.5 (Per Eriksson, Olle Pers, Lennart Wahlén), 2 ex Ytterklubben, Tystberga 22.5 (Arne Andersson), 1 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 26.5 (Göran Andersson) och 2.6 (Per Flodin, Jonny Werdin).

Sensommarobservationer:

1 ex Tullgarnsnäs 7-8.8 (Erik Asplund, Mats Blomstedt), 1 ex Vadsjön 16.8 (Jonny Werdin, Marianne Mattiasson), 2 ex St Malms k:a 20.8 (Ulrika Ahlblom), 1-2 ex Strandstuviken 21-24.8 (Jan Gustafsson, Anki Andersson, Marianne Mattiasson mfl) och 1 ex St Malms k:a 26-28.8 (Henry Johansson, Anders Nothagen, RSE Swanqvist).

Ett bra år för denna arten som varierar mycket från år till år.

BREDSTJÄRTAD LABB *Stercorarius fulvicarius* (4-2)

1 ad Enskär 14.5 (Lennart Wahlén) och 1 2k Enskär 9.9 (Göran Altstedt).

5:e och 6:e fyndet i landskapet. Senast 1976.

LABB *Stercorarius parasiticus*

En häckning rapporterad: vid Krepplet, Älgsjär, Tystberga, Nyköping, 3 juv (Arne Andersson).

FJÄLLABB *Stercorarius longicaudus* (0-1)

1 ad sträckte vid Sundbyholmsön, Sundby, Mälaren 8.5 (Pedro Haglund).

Första observationen i rapportområdet.

DVÄRGMÅS *Larus minutus*

En vårobservation: 1 ad Strandstuviken 28.5 (Hans Sandberg).

Sensommar- och höstobservationer:

2 juv 31.7 (Urban Rundström) och 1 ad 8.8 (Göran Andersson) Gagnhäll, Fiskeboda, vid Pottskär, Tumbo 1-2 juv och 1-2 ad (minst 4 ex sannolikt fler) 1-15.8 (Tero Niemi, Lars Eriksson, Gurli Hellkvist mfl), 3 juv 13-14.8 och 2 subad 22.8 Fiskeboda (Stig Löwenhamn) och 6 ex på samma lokal 20.8 (Anders Nothagen), 1 juv 21.8 (Jan Gustafsson, Anki Andersson) och 1 subad 22.8 (Jonny Werdin, Marianne Mattiasson) Strandstuviken, 4 ex Enskär, Bälunge 9.9 och 3 ex på samma lokal 16.9 (Hartsö-Enskär fstn, Göran och Bo Altstedt), 1 juv Marsäng, Oxelösund 18.9 (Thomas Larsson) och 8 ad Brobyö, Tumbo 9.10 (Hjördis Carlsson).

Större antal: vid Gagnhäll, Fiskeboda 107 sträckande mot V (kl 16.30-19.30) 6.8 och 18 sträckande mot V 7.8 (Anders Nothagen).

Dvärgmåssträcket genom Mälaren och Hjälmarens under sensommaren är tydligt. Fiskeboda vid Hjälmarens framstår som en mycket god sträcklokal.

SKRATTMÅS *Larus ridibundus*

Kolonier rapporterade från 11 lokaler med sammanlagt ca 950 par. Kolonistorlekarna varierar mellan 40-300 par.

Det kan jämföras med 22 lokaler på sammanlagt 1 000 par 1993. Ungefär samma antal par, men färre lokaler.

Av större antal sträckande kan nämnas 470 ex vid Gagnhäll, Fiskeboda 6.8 och 350 ex 7.8 på samma lokal (Anders Nothagen).

SILLTRUT *Larus fuscus intermedius*

1 ex av denna västliga övergångsform sågs vid Hävringe, Oxelösund 5.4 (Jan Gustafsson mfl).

VITTRUT *Larus hyperboreus* (21-5)

1-5 ex 1:a vinterdräkt (2k) Oxelösunds fiskehamn/Nyköpings hamn 1.1-3.3 (Jan Gustafsson, Göran Andersson, Magnus Brandel, Per Flodin, Tommy Karlström mfl). Fåglarna rörde sig i området under perioden och sågs även vid Femörehuvud, Björshults soptipp och Horn.

Sammantaget ovanligt många individer (olika dräktkaraktärer), även om oftast 2 individer sågs samtidigt.

HAVSTRUT *Larus marinus*

Två konstaterade inlandshäckningar: vid Lindholmen, Yngaren (Gunnar Johansson) och Rosberget, Hjälmarén, Västermo (Pedro Haglund).

TRETÅIG MÅS *Rissa tridactyla* (20-1)

1 ex 2k Ålbäck, Bråviken 1.1 (Göran Andersson, Per Flodin, Jukka Väyrynen).

KENTSK TÄRNA *Sterna sandvicensis* (31-1)

1 ex Örstignäs, Nyköping flygandes mot Sjösaviken 21.5 (Lennart Wahlén).

SKRÄNTÄRNA *Sterna caspia*

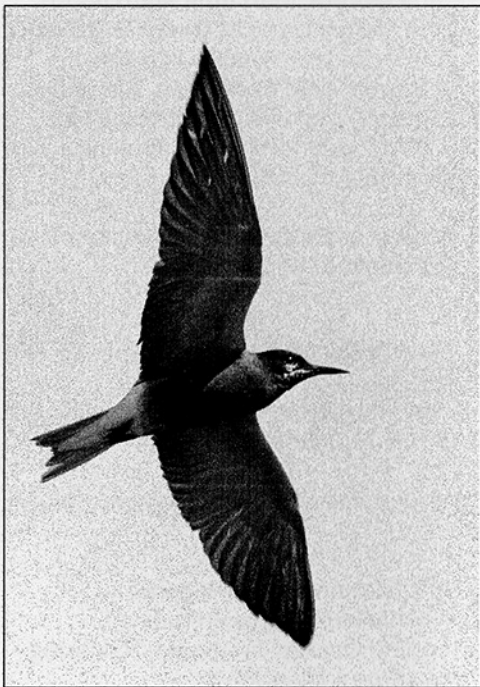
Minst 47 par häckande (16 pullmärkta) på St Tärnskär (Roland Stav).

SILVERTÄRNA *Sterna paradisaea*

Inlandsobservationer: 8 ex Rokaudd, Överselö 3.5 (Björn Carlsson, Kent Söderberg) och 2 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 4.6 (Göran Andersson, Per Flodin).

SMÅTÄRNA *Sterna albifrons* (31-1)

1 ad Tullgarvsnäs 30.7 (Bo Hellberg).

Svarttärna. Foto: Tero Niemi

SVARTTÄRNA *Chlidonias niger* (46-23)
Sträckande vid Gagnhäll, Fiskeboda,
Hjälmaren:

2 ex 6.8, 9 ex 7.8, 10 ex 8.8 samt
2 ex 12.8 (Anders Nothagen, Göran
Andersson). Vid Nyckelgrundet, Hjälma-
ren (Västmanlandssidan) sågs 3-6 ex
varav 1-2 juv 3-10.8 (Tero Niemi).

Vid jämförelse med totalen från
tidigare år framstår årets 23 ex som
exceptionellt! Framtida sträckstudier i
Hjälmaren får utvisa om detta är ett
normalförhållande där eller inte.

TORDMULE *Alca torda*

Ca 110 par häckade eller gjorde
häckningsförsök i Hartsöarkipelagen.
19 boungar märkta. En minskning med
15% jämfört med 1993. Minken går hårt
åt tordmulebeståndet (Hartsö-Enskär
fstn).

Vinterobservationer:

1 ex Ålbäck, Bråviken 2.1 (Jan Gustafs-
son, Jörgen Israelsson, Morgan Johan-
son) och 1 ex 3.1 Enskär (Hartsö-Enskär
fstn).

RINGDUVA *Columba palumbus*

Vinterobservationer:

1 ex Oxelösund 1.1 (Mathias Anders-
son, Tommy Karlström), 3 ex Oxelösund
2.1 (Jan Gustafsson, Jörgen Israelsson,
Morgan Johansson) och 1 ex
Sundbyholmsön Sundby 31.1 (Pedro
Haglund).

TURKDUVA *Streptopelia decaocto*

Minst fyra konstaterade häckningar:

1 par (4 juv) Södertälje (Stefan Clason),
och 3 par Katrineholm (Håkan Lernefalk).

En misslyckad häckning (kråka?) i Fors,
Eskilstuna (Gurli Hellkvist).

Dessutom observerad under häck-
ningstid på flera platser.

TURTURDUVA *Streptopelia turtur* (34-2)

1 ex Stensunds gård, Trosa 20.5 (Göran
Pettersson) samt 1 ex Hista, Mariefred
28.8 (Mats Rönngren)

BERGUV *Bubo Bubo*

Precis som 1993 rapporterades endast
en häckning, därutöver bara 6 lokaler
med revirhävdande fåglar. Under hösten
rapporterad från två lokaler.

Rapportering troligtvis dålig.

HORNUGGLA *Asio otus*

38 häckningar rapporterade samt hörd
på ytterligare en lokal. Inga vinterfynd
rapporterade.

Endast två häckningar rapporterade
från de södra kommunerna, övriga från i
huvudsak Eskilstuna som har rapporterat
nästan hälften av häckningarna. Nivån
strax över fjolårets 36

rapporterade häckningar. Snittet för
åren 1973-1989 är 29 kullar per år. Under
1990-1994 har det rapporterats 22, 10, 24,
36 och 38 häckningar vilket gör ett snitt
på 26 häckningar per år,

vilket alltså är strax under 1973-1989
års snitt.

JORDUGGLA *Asio flammeus*

Endast en höstobservation i år,
1 ex från Enskär, Bälunge 23-24.9 (Urban
Rundström, H-E fstn).

NATTSKÄRRA *Caprimulgus europaeus*

17-18 ex spelande under året samt 1 ex ringmärkt på Enskär, Bälunge 4.9 (Bo och Göran Altstedt, H-E fstn).

Åter tillbaka till 1991 och 1992 års nivå. Under åren 1990-1994 har det rapporterats 8, 15-16, 16, 37 och 17-18 ex spelande, snittet för dessa år blir 19 ex. Det är ju toppåret 1993 som drar upp snittsiffran, under 1989 hördes det 34 ex. Kan det vara så att vart fjärde år kan vara ett "toppår".

KUNGSFISKARE *Alceda atthis*

Häckningar:

1 par Carl IX:s kanal Skjulsta, Fors, Eskilstuna 4.4-7.7 (Gösta Nilsson, Pedro Haglund, Bo Gustafsson m fl), 1 par Värmeverket, Fors, Eskilstuna 14.6-1.8 genomförde 2 häckningar (Krister Bergh, Mati Nömm, Tony Haglund m fl), 1 par Näshultaån, Näshulta, Eskilstuna 20.5-25.6 (Hjördis Carlsson, Leif Carlsson, Kent Carlsson m fl), 1 par Vilsta herrgård, Kloster, Eskilstuna 2.6-3.7 (Mati Nömm, Christer Axelsson, Leif Carlsson m fl) och 1 par Hamnen, Torshälla 22.4-20.6 genomförde 2 häckningar (Gösta Nilsson, Hjördis Carlsson, Leif Carlsson m fl).

Troliga häckningar:

1 ex Borsöknasjön, Gillberga, Eskilstuna 4.6-1.7 (Carina Jarl, Leif Carlsson, Hjördis Carlsson), 1 ex Hjortsberga, Gnesta 22.5-28.6 (Ulf Andersson) och 1 ex Brobyån, Katrineholm under försommaren (Göran Andersson).

5 par som det är konstaterade häckningar, samt två av paren som utförde en andra häckningar, alltså 7 kullar av 5 par. Samtliga från den norra delen av landskapet, Skjulsta, Värme-

verket, Näshulta och Vilsta i Eskilstuna och Hamnen Torshälla. Därutöver 3 troliga häckningar, Borsöknasjön, Eskilstuna, Hjortsberga, Gnesta och i Brobyån, Katrineholm.

Övriga rapporter härrör från vinter, vår och höst.

Nyköping:

Vid Nynäs, Nyköping 1 ex 1.1-16.2 (Jan Gustafsson, Morgan Johansson, Jonny Werdin m fl), 1 ex Källvik, Västerljung 24.1 (Lennart Wahlén), 1 ex Horn, Nyköping 27.1-4.2 (Bo och Göran Altstedt m fl), 1 ex Nyköpings reningsverk, Brandholmen, Nyköping 17.2-5.3 (Lennart Wahlen, Jan Gustafsson, Jonny Werdin m fl), detta ex kan vara samma som det vid Horn då det passar bra med tiden och att isen la sig. 1 ex Enskär, Bälunge 22.9 (Urban Rundström, H-E fstn) samt 1 ex Ångaviken, Nyköping 23.9 (Göran Altstedt).

Trosa:

1 ex Häggnäsviken, Tullgarn 17.9 (Bo Hellberg).

Flen:

1 ex Älvestasjön, Flen 13.2 (Göran Andersson, Elsa och Berth Olausson) samt 1 ex Ålspångaviken, Flen 18.7 (gm Per Flodin).

Eskilstuna:

1 ex Vattenverket, Husby-Rekarne, Eskilstuna 24.5 (Kent Carlsson), 1 ex Pottskär, Eskilstuna 2.8 och 10.8 (OKE), 1 ex Örsundet, Söderfjärden, Eskilstuna 11.8 (Lars Broberg) och 1 ex Viboö, Västermo, Eskilstuna 19.9 (Tero Niemi).

Strängnäs:

1 ex MälARBÅTAR, Strängnäs 3.1 (Björn Carlsson, Kent Söderberg, Fredrik Ellin),
1 ex GORSINGEHOLM, Strängnäs 6.2 (Leif Karlsson) och 1 ex STRÄNGNÄS RENINGSVERK, Strängnäs 6.2 (Jukka Väyrynen).

Södertälje:

1 ex BRÄNNINGEÅN, Södertälje 6.1-27.1 (Stefan Clason, Erik Asplund, Jan och Anna Oldebring).

En ökning av häckningar och troliga häckningar, men en minskning av övriga årstidsrapporter.

HÄRFÅGEL *Upupa epops* (44-1)

1 ex OAXEN, Mörkö 20.10-28.10 (Stig Stridh, Stefan Clason, Mats Blomstedt m fl).

Enligt lokalbefolkningen skall fågeln ha varit på ön sedan i slutet av september.

GRÅSPETT *Picus canus* (4-1)

Tilllägg för 1991:

1 ex TULLGARNSNÄS, Trosa 910512 (Bo Hellberg).

1994:

1 ad hane ringmärkt Enskär, Bälinge 12.10 (Kent Carlsson, Nicke Helldorf, H-E fstrn).

MINDRE HACKSPETT *Dendrocopos minor*

Endast 9 rapporter från häckningstid vilket är en klar minskning från föregående år. Största orsaken till detta är säkert att arten hade fallit bort ur rapporteringsmallen, så inga slutsatser kan dras.

TRETÅIG HACKSPETT *Picoides tridactylus*

Ingen häckning rapporterad men rapporter från häckningstid: 1 par Skiren, Fors, Eskilstuna 4.4-11.4 (Bo Gustafsson, Ilva Hansson), 1 hane Åminnestugan, Eriksberg, Katrineholm 10.4 (Anders Nothagen) och 1 hona fd Gavelsjön, Barva, Eskilstuna 23.4 (Leif Carlsson). Utöver dessa finns 4 rapporter, 1 ex Skogshall, Svärta, Nyköping 24.1 (Bo Altstedt), 1 hane Sälthult, Lista, Eskilstuna 23.2 (Lars Eriksson), 1 hane Femöre-huvud, Oxelösund 26.2 (Jan Gustafsson, Thomas Larsson) och 1 hane Stora Mossen, Aspen, Ås, Katrineholm 5.3 (Anders Nothagen).

TRÄDLÄRKA *Lullula arborea*

18 revir eller häckningar rapporterade vilket är nästan en halvering av fjolårets rapport, men i nivå med 1992 då 17 rapporter inkom. Troligtvis dålig rapportering, framförallt från de södra och östra delarna av landskapet.

KORTTÄLÄRKA

Calandrella brachydactyla (1-1)

1 ex rastade kortvarigt vid Strandstuviken, Nyköping 23.4 (Jan Gustafsson, Jörgen Israelsson).

Detta utgör den andra observationen i rapportområdet, den föregående var 1971.

BERGLÄRKA *Eremophila alpestris* (25-3)

1 ex Lundby, Fogdön, Strängnäs 1.1 (Magnus Brandel, Björn Carlsson, Kent Söderberg), 1 ex vid fågelbord Sjöängsvägen, Sunda, Oxelösund 5.2-20.2 (Jan Gustafsson, Per Eriksson m fl) och 1 ex Hävringe, Oxelösund 2.4 (Per Flodin, Göran Andersson, Mikael Ackelman m fl).

Hela 3 ex i år, arten är nära på årssviss numera i rapportområdet.

BACKSVALA *Riparia riparia*

Ca 1600 bohåll rapporterade vilket är en ökning av rapporterna med mer än det dubbla sen förra året, men i huvudsak rapporter från två rapportörer (Tony Haglund, Lillemor Däckfors).

LADUSVALA *Hirundo rustica*

1 ex helalbinistiskt vid Valla gård, Katrineholm 7.9 (Urban Rundström).

ÄNGSPIPLÄRKA *Anthus pratensis*

Två vinterobservationer:

1 ex Brannäs, Oxelösund 12.2-13.2 (Jonny Werdin). Fågeln sågs även 8.3 och enligt muntlig rapport från Tommy Knutsson så har den varit där under hela vintern. 2 ex Tullgarnsnäs, Trosa 31.12 (Mats Blomstedt, Stefan Clason).

Tionde övervintringen i området och vi får väl se om decemberobservationen leder till ytterligare en övervintring.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA *Anthus cervinus*

Vårfynd:

2 ex Strandstuviken, Nyköping 12.5 (Lennart Wahlén, Jan och Anna Oldebring), 1 ex på samma lokal 15.5 (Lennart Wahlén) och 2 ex Vadsjön, Nyköping 23.5 (Anders Nothagen, Jan och Anna Oldebring).

SKÄRPIPLÄRKA *Anthus petrosus*

Vinter:

1 ex Enskär, Bälunge 3.1 (Lennart Wahlén) och 1 ex Femörehuvud, Oxelösund 15.2 (Björn Johansson).

Inland:

1 ex Gårdsjön, Flen 3.10-4.10 (Tommy Karlström).

Fågeln vid Enskär kvar sedan 1993 vilket kan tyda på övervintring av arten i Enskärsområdet. Inlandsobservationen är den femte i ordningen, senast 1992.

GULÄRLA *Motacilla alba*

Ca 40 häckningar rapporterade, en klar förbättring av eftersök och rapportering mot föregående år. Kanske hade det en viss effekt trots allt att denna art var s.k. uppslagsart för 1994.

SIDENSVANS *Bombycilla garrulus*

Omkring 300-400 ex fanns i Eskilstuna under januari, ca 200 ex i Katrineholm 15.1-16.1 samt ca 200 ex i Eskilstuna 19.12 (Hjördis Carlsson, Karl-Erik Andersson, Gösta E Nilsson, Anders Nothagen).

GÄRDSMYG *Troglodytes troglodytes*

13 häckningar rapporterade, i övrigt 13 ex från januari-februari och december.

Ringmärkta fåglar:

Vid Tandlaviken, Husby-Rekarne, Eskilstuna 15 ex (Kent Carlsson), Idö, Söderfjärden, Eskilstuna 19 ex (Lars Broberg) och vid Enskär, Bälunge 64 ex (H-E fstn).

JÄRNSPARV *Prunella modularis*

1 ex vid foderautomat Sälthult, Lista, Eskilstuna 21.1 och 23.2 (Lars Eriksson) och 1 ex Sjöängsvägen, Sunda, Oxelösund 11.2 (Jonny Werdin).

Första rapporterade vinterobservationerna under 1990 talet.

RÖDHAKA *Erithacus rubecula*

Vinterobservationer januari-februari och december om 10 ex, 3 ex Oxelösund (Jonny Werdin), 3 ex Nyköping (Kjell Karlsson, Lennart Wahlén, Mikael Ackelman), 1 ex Flen (Elsa och Berh Olausson), 1 ex Torshälla (Björn Fors) och 3 ex Eskilstuna (Gurli Hellkvist, Bo och Eva-Lena Hernod, Mati Nömm).

En ökning från 3 ex 1993 till årets 10 ex, vilket är det största antalet vinterfynd i rapportområdet. Tidigare var 4 ex bästa notering.

BLÅHAKA *Luscinia svecica*

Vår/sommar rapporterades 5 ex, samt under hösten ringmärktes 6 ex Tandlaviken, Husby-Rekarne, Eskilstuna (Kent Carlsson) och 58 ex Idö, Söderfjärden, Eskilstuna (Lars Broberg).

SVART RÖDSTJÄRT *Phoenicurus ochruros*

1 hane Idbäcken, Nyköping 7.5-12.5 (Jan Gustafsson, Ann Löwbeer m fl), 1 hane Lever, Nyköping 8.5-11.5 (Jan Gustafsson, Thomas Larsson, Jan Karlsson), 1 ex Spelhamen, Nyköping 17.5 (Jan Karlsson) och 1 hane Eriksö gård, Eriksö, Mörkö 21.7 (Anders Haglund).

4 rapporterade fåglar vilket är samma antal som för 1993. Inte heller i år några rapporter från Oxelösunds järnverk och hamn där arten hade sitt starkaste fäste inom rapportområdet under slutet av 1970 talet och början av 1980 talet.

RINGTRAST *Turdus torquatus*

1 hane Brobyö, Tumbo, Eskilstuna 5.5 (Hjördis Carlsson, Leif Carlsson, Carina Jarl) och 1 hane Snäckviken, Nyköping 7.5 (Jan Gustafsson).

Något färre fåglar än föregående år men även i år väl samlade i tiden, så var vaksamma när den första rapporten om arten kommer i rapportområdet.

RÖD Vingetrast *Turdus iliacus*

1 ex Slagsta, Eskilstuna 9.12 (Bo och Eva-Lena Hernod).

DUBBELTRAST *Turdus viscivorus*

Endast rapporterade från de norra delarna av rapportområdet och endast från januari-februari; 4-5 ex Hässelbyholm, Fogdön, Strängnäs 6.1-28.2 (Leif Carlsson, Magnus Brandel, Kent Söderberg), 4-6 ex Ekholmen, Sundby, Eskilstuna 15.1-12.2 (Leif Carlsson, Bo och Eva-Lena Hernod), 1 ex Nysslingen, Eskilstuna 31.1 (Pedro Haglund) och 1 ex Sundbyholmsön, Eskilstuna 20.2 (Pedro Haglund).

GRÄSHOPPSSÅNGARE *Locustella naevia*

Totalt 59-62 sjungande fåglar under perioden 18.5-18.7 med ca 61 % av dessa inom Eskilstuna och Strängnäs kommuner samt ca 27 % inom Nyköpings kommun. Dessutom 4 ringmärkta vid Idö, Söderfjärden (Lars Broberg).

Andra året som rapportart efter uppehållet sedan 1984 ger samma nivå som 1993

FLODSÅNGARE *Locustella fluviatilis*

Sjungande fåglar:

1 Ramsundsån, Sundby, N Eskilstuna 31.5-7.6 (Pedro Haglund, Krister Bergh m.fl.), 1 Lövsund, Runtuna, N Nyköping 11.6-20.6 (Thomas Larsson, Jan Gustafsson, Åke Edström m.fl.), 1-2 S Öja gård, Öja, V Eskilstuna 15.6-7.7 (Lars Eriksson), 1 SO Husby-Rekarne k.a, Eskilstuna

11-13.6 (Lars Eriksson, Gösta Nilsson m.fl.) samt 1 Vingåkersån, V Vingåker 9-10.6 (Ove Janerin, Lillemor Däckfors).

Totalt 6 sjungande fåglar kan betecknas som något under det normala för de senaste åren och är en fortsättning på förra årets 4-5 ex. Genomsnittet per år har annars varit 15 ex för de senaste åren (slutet 80- början på 90-talet).

VASSÅNGARE *Locustella luscinioides* (13-1)

1 sjungande Reningsverket, Nyköping 2.6 (Lennart Wahlén).

Ingen tydlig trend för denna arten då 4 ex hördes 1992 men ingen alls 1993.

BUSKSÅNGARE *Acrocephalus dumetorum* (17-4)

1 sjungande nära Hörningsholms slott, Mörkö 1-18.6 (Göran Pettersson, Åke Edström, Jan Oldebring m.fl.), 1 sjungande Andöviken, Trosa 3.6 och på samma lokal 2 sjungande 28.6 (Göran Pettersson) samt 1 sjungande Kastalruinen, Svanviken, Nyköping 27.6-1.7 (Jonny Werdin, Marianne Mattiasson, Mickael Ackelman m.fl.).

Fågeln på Mörkö höll till i samma minimala vassrugga i dikeskanten som det har hörts busksångare i under tre av de senaste fyra åren!

KÄRRSÅNGARE *Acrocephalus palustris*

Totalt 34 sjungande fåglar under 1.6-7.7 med en annorlunda fördelning jämfört med gräshoppsångare:

Ca 37 % i Strängnäs och Eskilstuna kommuner mot ca 44 % i kusttrakterna, d.v.s. Nyköping och Mörkö.

TRASTSÅNGARE *Acrocephalus arundinaceus*

Minst 7 sjungande Söderfjärden, Strängnäs 5.5-28.6 (Lars Broberg, Pedro Haglund, Gösta Nilsson m.fl.), 1 sjungande Källvik, Stensund 27. 5 (Göran Pettersson), 1 sjungande Gersnäs 15.6 samt 1 sjungande nära tornet 29.6 båda vid Näsnaren, Katrineholm (Bernth Andersson), 1 sjungande Skäret/Mälarbaden samt 1 sjungande Väsbyviken-Skäret båda 20.6 nära Torsälla (Hjördis Carlsson resp. Leif Carlsson).

Dessutom 11 ringmärkta vid Idö, Söderfjärden 14.7-5.8 (Lars Broberg) samt 1 juv färgmärkt kontrollerad Tandlaviken, Husby-Rekarne, Eskilstuna 2.8 (Nicke Helldorff).

11 sjungande individer är en låg årssiffra för denna art som haft högre antal i landskapet under 90-talet.

HÖKSÅNGARE *Sylvia nisoria*

1 sjungande Björkarösund, Mörkö 11.6 (Stefan Clason). "Några" på Enskär, Bälinge under juli (Hartsö-Enskär fstn) samt 1 ringmärkt på samma plats 7.9 (Bo & Göran Altstedt).

13:de året i rad arten noteras vid Björkarösund. I övrigt är kännedomen dålig om denna arts status i landskapet.

SVARTHÄTTA *Sylvia atricapilla*

Ett vinterfynd:
1 ex Relingsvägen, Oxelösund 9.2 (Jonny Werdin).

Fjärde året i rad med vinterfynd inom rapportområdet.

LUNDSÅNGARE *Phylloscopus trochilus*
(21-1)

1 sjungande Näsnaren, Ktrineholm
21-22.6 (Stig Löwenhamn).

Tillägg till 1993 år rapport: 1 sjungande
vid Gälö, Trosa 18.5 (Göran Pettersson).

TAIGASÅNGARE *Phylloscopus inornatus*
(14-2)

1 ex ringmärkt vardera 17 & 20.9
Enskär, Bålinge (Urban Rundström).

GRANSÅNGARE *Phylloscopus collybita*
Fynd under häckningstid:

1 sjungande S Granstensberget, Råby-
Rekarne, Eskilstuna 2.6-2.7 (Bruno
Nordh, Lennart Karlsson) samt 1 sjung-
ande Stjärnholm Söderfjärden 19.5 & 16.6
(Lars Broberg).

MINDRE FLUGSNAPPARE *Ficedula*
parva

1 sjungande Ryningsberg-Närsjö-
fjärden, Husby-Rekarne, Eskilstuna 21.5
(Tony Haglund) samt 4 ringmärkta
Enskär, Bålinge 8-18.9 (Hartsö-Enskär
fstn).

Endast en sjungande fågel och en total
på 5 individer är naturligtvis under det
normala och kan exempelvis jämföras
med fjolårets 12 ex samt 1992 års total på
21 ex.

SKÄGGMES *Panurus biarmicus*

Från häckningstid endast rapporterad
från Söderfjärden, Strängnäs. Däremot
negativa rapporter från flera lokaler där
den tidigare varit talrik. En talande siffra
är antalet fångade fåglar vid Idö, Söder-

fjärden där 128 fåglar märktes under säsongen (Lars Broberg). Detta ska jämföras med fjolårets 917 (!), fångade med samma arbetsinsats och mängd nät som årets.

SOMMARGYLLING *Oriolus oriolus*

1 2k sjungande Strandstuviken, Nyköping 4 & 11.6 (Jörgen Israelsson m.fl. resp. Olle Pers) samt 1 sjungande Tullgarnsnäs, Trosa 3.6 (Patrik Slimane).

Två individer är tydligen sörmlands årstilldelning av denna arten då det är genomsnittet för de senaste 10 åren. Årssiffran har pendlat mellan 1-3 individer med två ex som det vanligaste.

Förutom 1985 har arten varit årsviss sedan 1965.

NÖTKRÅKA *Nucifraga caryocactes*

Vissa sträckrörelser noterades utefter kusten i början av hösten med anmärkningsvärda 108 ex sträckande förbi Horn, Nyköping 31.8 Ulf Andersson).

RÅKA *Corvus frugilegus*

Ett sommarfynd av 1 ad Tandla gård, Husby-Rekarne, Eskilstuna 27.8 (Bo & Eva-Lena Hernod).

Detta kan lika gärna kallas för ett tidigt höstfynd och behöver inte indikera någon häckning i närheten.

STARE *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd:

1 ex Nygård, Mörkö 15.1 (Stefan Clason, Mats Blomstedt), ca 30 ex Slagsta. Kloster, Eskilstuna 2.2 (Janne Sjöstedt), 2-25 ex Björshults soptipp, Nyköping 5-26.2 (Jan Gustafsson, Göran Andersson, Per Flodin m.fl.), 7 ex Lerhaga soptipp, Södertälje 12 & 26.2 (Stefan Clason).

Dessutom en större flock om ca 1000 individer vid Örsundet, Söderfjärden 8.4 (Lars Broberg).

BOFINK *Fringilla coelebs*

Vinterfynd av flockar > 50 ex:

50-75 ex Dragsjön, Öja, Eskilstuna 8.1 (Leif Carlsson) och 70-80 ex V Lillsjön, Öja, Eskilstuna 20-22.1 (Lars Eriksson).

BERGFINK *Fringilla montifringilla*

Vinterfynd:

Rapporterad med något enstaka ex från 10 lokaler, de allra flesta kring Eskilstuna-Strängnäs. Däremot en större flock vid Dragsjön, Öja, Eskilstuna om 100-150 ex 8.1 (Leif Carlsson).

STEGLITS *Carduelis carduelis*

Häckningar eller misstänkta häckningar har rapporterats från 13 lokaler. Flockar > 20 ex har rapporterats från 7 lokaler med de största om ca 50 ex 300 m O Öja k:a V Eskilstuna 3.1 (Lars Eriksson), 20-40 ex Mågla, Söderfjärden 24.8-26.9 (Lars Eriksson, Pedro Haglund), 20-45 ex Dragsjön-Lillsjön, Öja, Eskilstuna 12.10-2.12 (Lars Eriksson) samt ca 50 ex Aspa gård, Oxelösund 16.11 (Jonny Werdin).

Något fler häckningar/misstänkta dito än de senaste åren och en fortsättning på den svaga uppåtgående trenden (jfr 1993 års 11 lokaler), men fortfarande återstår en bit till 80-talets 25 lokaler per år.

VINTERHÄMPLING *Carduelis flavirostris*

Vinterfynd har gjorts på sex lokaler:

5-9 ex g:a Oxelösund 1.1-2.2 (Jonny Werdin, Jan Gustafsson, Morgan Johansson), upp till ca 15 ex Solö, Strängnäs 4 & 15.1 (Magnus Brandel), 10-15 ex

Dragsjön, Öja, Eskilstuna 8.1 (Leif Carlsson), 15-20 ex Stenkvistafälten, S Eskilstuna 22.1 (Leif Carlsson), ca 20 ex S Ostra, Sunby, Eskilstuna 6.2 (Leif Carlsson) samt 10-40 ex Björshultstippen, Nyköping 5.2-6.3 (Thomas Larsson, Jan Gustafsson, Ann Löwbeer m.fl.).

Endast tre vårfynd:

Ca 20 ex Hävringe, SO Oxelösund 3.4 (Jan Gustafsson m.fl.), 19 ex Valla, Ytterselö, Strängnäs 6.4 (Fredrik Ellin) samt 1 ex mot N Lillrö, Bälinge 9.4 (Lennart Wahlén).

Från hösten rapporteras om 1-2 ex från sex lokaler samt lite större flockar enligt:

12 ex Hävringe, Oxelösund 12.10 (Jonny Werdin), 11-12 ex Tullgarnsnäs, Hölö 16.10 (Stefan Clason) samt 2-25 ex Strandstuviken, Nyköping 23.10-6.11 (Per Eriksson m.fl.).

GRÅSISKA *Carduelis flammea flammea*

Ca 2000 ex Stensjön, St.Malm, O Katrineholm 4.11 (Pelle Moqvist, Krister Andersson).

GRÅSISKA *Carduelis flammea cabaret*

> 100 ringmärkta Enskär, Bälinge under hösten med flest 25.9-13.10 (Hartsö-Enskär fstn), 2 ex Hävringe, SO Oxelösund 1.10 (Göran Andersson), 20-30 ex Gänglan, Lista, Eskilstuna 2.10 (Per-Gunnar Högman), 1 ex Vallby gård, Husby-Oppunda 9.10 (Göran Andersson) samt 1 ex ringmärkt Idö, Söderfjärden 29.10 (Lars Broberg).

Antalet fynd av fåglar med karaktärer för denna ras fortsätter att öka och under

denna höst har det gjorts ovanligt många fynd i sydsverige.

SNÖSISKA *Carduelis hornemanni*

1 ex Hedmossen, NV Malmköping 20.3 (Klaus Malling-Olsen, Jukka Väyrynen), 1-2 ex Gänglan, Lista, Eskilstuna 2.10 (Per-Gunnar Högman), 1 ex Lundby, Fogdön, Strängnäs 12.10 (Magnus Brandel), 1 ex ringmärkt Idö, Söderfjärden 16.10 (Lars Broberg), 1 ex Björkare, Mörkö 23.10 (Bo Hellberg), 1 ex Hulla badplats, Österåker 23 & 25.10 (Anders Nothagen), minst 3 ex Säby, Österåker 30.10 (Anders Nothagen), 1 ex Stensjön, St.Malm 4.11 (Pelle Moqvist, Krister Andersson), 1 ex Åsa gravfält, Ytterselö, Strängnäs 4.11 (Fredrik Ellin), 3 ex Rosenholm, Katrineholm 26.11 (Anders Nothagen) samt 1 ex Käringsten, P10, Strängnäs 28.12 (Leif Karlsson).

15-16 ex är en mycket hög årssiffra (jfr 1993 då inga alls sågs!) och hör naturligtvis samman med de höga antalen gråsisakor som sågs under hösten. Normalt för de sensate åren har annars varit ett knappt tiotal per år. Endast ett vårfynd är däremot under det normala. Under februari brukar annars vara en säker period för denna arten i landskapet.

BÄNDELKORSNÄBB *Loxia leucoptera*

2 hanar och 1 hona Hedmossen, NV Malmköping 20.3 (Jukka Väyrynen, Klaus Malling-Olsen), 2 hanar 2 honor O Forssjö, O Katrineholm 24.3 (Lars Davner) samt 15 ex 3 km N Hornavfarten, O Nyköping 27.11 (Bo & Göran Altstedt).

Får betecknas som normal rapportering av denna varierande art. Jfr förra årets 6 fynd av 33 ex.

STÖRRE KORSNÄBB *Loxia*

pytyopsittacus

1 sjungande Hedmossen, NV Malmköping 20.3 (Jukka Väyrynen, Klaus Malling-Olsen), 1 par S Björkbacken, Öja, Eskilstuna 25.3 (Lars Eriksson), 1 hane O Harsjön, Husby-Rekarne, Eskilstuna 3.4 (Leif Carlsson), 4 hanar och 2 honor Stavtorp, Länna, Strängnäs 24.4 (Kent Söderberg, Björn Carlsson), 5 ex Dansarbacken, N Bie 30.4 (Anders Nothagen) samt 9 ex Malmsjön, Södertälje 19.11 (Lennart Magni).

Normal rapportering av denna art som annars brukar ligga i nivå med bändelkorsnäbb! Anmärkningsvärt är dock fortfarande de fåtaliga höstfynden. Under de senaste tre åren har endast tre höstfynd inrapporterats.

ROSENFINK *Carpodacus erythrinus*

Ca 85 revir har rapporterats från främst tre huvudområden:

Mörkö-Tullgarn, Mälardalen samt Nyköpings kusttrakter. Faktum är att ca 90 % av fynden härrör från dessa områden.

Dessutom har det ringmärkts 1 ex på Enskär, Bälunge 25.8 (Hartsö-Enskär fstn) samt 8 ex vid Tandlaviken, Husby-Rekarne, Eskilstuna 27.7-21.8 (Kent Carlsson).

Arten var i år uppslagsart med gott gensvar. Framtida upprop och inventeringar får utvisa eventuella trender.

TALLBIT *Pinicola enucleator*

3 honor Mälby, Torshälla 1.1 (Björn Fors), 1 ex Ångaviken, Nyköping 4.1 (Jan

Karlsson), 1 ex Bötet, Kolmården 19.2 (Lennart Wahlén) samt 1 ex Sjösaviken, Nyköping 13.11 (Jan Gustafsson).

Normal rapportering ett "mellanår" av denna art som varierar så kraftigt mellan åren.

LAPPSPARV *Calcarius lapponicus*

Totalt ca 10 ex under våren (28.3-15.5) samt ca 40 ex under hösten (25.8-9.10).

Samtliga 50 ex utom 1 (!) ex från Valla, Ytterselö, Strängnäs 18.9 (Fredrik Ellin) har rapporterats från kusttrakterna, om man där räknar in Mörkö.

SNÖSPARV *Plectrphenax nivalis*

Vinterfynd:

10 ex Nyköping 1.1 (Jonny Werdin, Jan Gustafsson), 1 ex Oxelösunds fiskehamn 1.1 (Göran Andersson), 5-6 ex Gorsingeholm, Strängnäs 2-4.1 (Magnus Brandel, Björn Carlsson), 2 ex Stensjön, St.Malm 6.1 (Urban Rundström), ca 40-200 ex Stenkvistafälten, S Eskilstuna 6.2-20.3 (Bo & Eva-Lena Hernod, Ilva Hansson, Gösta Nilsson).

Övriga inlansfynd:

Ca 50 ex Kafjärden, Jäder, Eskilstuna 6.3 (Leif Carlsson), 2 ex Stenkvistafälten, Eskilstuna 3.11 (Bo & Eva-Lena Hernod) samt 1 ex Lillsjön, Öja, Eskilstuna 9.11 (Lars Eriksson).

ORTOLANSPARV *Emberiza hortulana*

Sammanlagt 21-24 revir rapporterade och av dessa är det endast tre som ligger utanför Eskilstuna-Strängnäs kommuner (2 på Mörkö samt 1 på Vingåkersslätten).

Arten har nu varit förvånansvärt stabil de senaste fem åren efter den kraftiga nedgången från 70-talets dryga 100 ex/år. Fortsatt noggrann rapportering är alltså av vikt för denna arten.

VIDESPARV *Emberiza rustica*

1 ex Tullgarnsnäs, Hölö 17.9 (Bo Hellberg).

Tiden och platsen är fullt normala, anmärkningsvärt dock att ingen videsparv noterats på Enskär detta år.

DVÄRGSPARV *Emberiza pusilla* (3-1)

1 ex ringmärkt Enskär, Bälunge 9.9 (Göran Altstedt).

Samtliga fyra fynd har rört ringmärkta fåglar på Enskär.

SÄVSPARV *Emberiza shoeniclus*

Vinterfynd om ca 25 ex från sex lokaler under jan-feb samt 6 ex från tre lokaler under dec. Största ansamlingen på Fogdö, Strängnäs där ca 15 ex räknades 2.1 (Jukka Väyrynen, Göran Andersson).

Trots en mera normal vinter sågs sävsparvar i samma omfattning som under de senaste mildvintrarna.

Videsparv.
Foto: Karl-Erik Fridzén

Dvärgsparv.
Foto: Jan Elmelid

**Riksinventeringsart 1996 är
Svarthakedopping.**

Hjälp

Bildarkivet behöver fyllas på med nya svartvita bilder av vanliga och ovanliga fåglar, skicka in dina bilder till:

*Kent Söderberg
Kantorstigen 1
645 91 Strängnäs*

Rödhake. Foto: Svante Joelsson

Föreningen Sörmlands Ornitologer

FSO är en ideell förening och verkar för vidgad känedom om och bättre levnadsbetingelser för de sörmländska fåglarna, samt för att sprida intresse för ornitologi till allmänheten. Olika projekt, årlig fågelrapportering, fågelskydd, opinionsbildning m m står på programmet. Medlemskap i Föreningen Södermanlands Ornitologer (FSO) för 1995, inkluderar två nummer av föreningens tidskrift Fåglar i Sörmland (FiS), utom familjemedlemmar, erhålles genom att 70 kr insättes på postgiro 7 73 78 - 8. Familjemedlemmar 10 kr.

Styrelsen 1995

Ordförande

Bert Lindgren
Källstugan, Kila
610 50 Jönåker
0155 -723 33

Vice Ordförand

Jukka Väyrynen
Mälbykvarn
640 32 Malmköping
0157-441 39

Sekreterare

Joakim Ed
Videvägen 12
645 33 Strängnäs

Kassör

Agne Swenzén
Skånegatan 5
641 36 Katrineholm
0150 -182 97

Ledamot

Pedro Haglund
Fristadsgatan 14 B
633 46 Eskilstuna

Ledamot

Göran Ahlstedt
Svärta Skogshall
611 93 Nyköping

Ledamot

Urban Rundström
Åsgatan 49
641 34 Katrineholm

Regionala Rapportkommittén för Södermanland (Rrk)

Göran Andersson
Mosstorp
642 90 Flen
0157-135 10

Sörmlands-svararen

Telefonsvarare med heta fågel-
observationer och med informa-
tion från lokalföreningarna.
0157-108 64

Stockholm Birdline

08-500 277 40, 500 277 45

Södermanlands lokalföreningar

Ornitologiska Klubben i Eskilstuna

Pedro Haglund
Fristadsgatan 14 B
632 46 Eskilstuna
016-14 95 93

Katrineholms/Vingåkers Ornitologiska Förening

Agne Swenzén
Skånegatan 5
641 36 Katrineholm
0150-182 97

Fågelföreningen Tärnan Nyköping/ Oxelösund

Ingvar Jansson
Vitriskestigen 7
611 63 Nyköping
0155-287373

Strängnäs Ornitologiska Klubb

Kent Söderberg
Kantorstigen 1
645 91 Strängnäs
0152-513 24

Södertälje Ornitologiska Förening

Stig Stried
Hägervägen 3
151 90 Södertälje
0755-944 17

Hartsö-Enskär Gruppen

Lennart Wahlén
Fruängsgatan 44 A
611 30 Nyköping

FSO är en regionalförening till Sveriges Ornitologiska Förening (SOF). Postadress: Box 14219, 104 40 Stockholm, Skeppargatan 19, Tel: 08-662 64 34. Öppettider Mån-fre 9.30-16.00, Generalsekreterare: Gustav Aulén. Expeditionsföreståndare: Eva Nordin. Medlemsavgift 1995: 210,-, ungdommar (födda 1972 eller senare) 110,-, familjemedlemmar 40,-. Postgiro 19 94 99-5, bankgiro 311-1994. Medlemmar (utom familjemedlemmar) erhåller tidskriften Vår Fågelvärld.

Brun kärrhök i Nyköpings kommun

Jag har under våren och sommaren utfört inventeringsuppdrag inom Nyköpings kommun. Inventeringarna har utförts genom ALU-arbete, där Fågel-föreningen Tärnan i Nyköping/Oxelösund varit min uppdragsgivare. Huvuduppgiften har varit en sjöfågelinventering inom Rågö-Stångskärs Fågelskyddsområde (där en sammanställning av materialet pågår). Den andra uppgiften har varit att inventera förekomsten av brun kärrhök i kommunen och här redovisas resultatet.

Bruna kärrhöken i Nyköpings kommun 1995

Den bruna kärrhöken var under året utsedd till riksinventeringsart av SOF, vilket den varit vid tre tidigare tillfällen, 1958, 1969 och 1979. Resultaten har redovisats i Vår Fågelvärld, 1959 (Ene-mar), 1969 (Andersson och Larsson) 1981 samt (Bylin).

Antal revir av brun kärrhök i Nyköpings kommun.

Lokal	År 1958	År 1969	År 1979	År 1995
Brandholmen	—	—	—	1
Eglasjön	—	—	1	—
Eknaren	—	1	—	1
Erkan	—	—	—	1
Hallbosjön	—	5	3	4
Hannsjön	—	—	—	1
Ludgosjön	—	—	1	2
Långhalsen	—	6	7	7
Marsviken	—	—	—	1
Mellsjön	—	—	—	1
Nyköpingsån	—	—	—	1
Runnviken	—	1	1	2
Sjösaaffjärden	—	—	1	1
Snäckviken	—	—	—	1
Stadsfjärden	—	—	—	1
Svanviken	—	—	—	2
Sätterstasjön	—	—	—	1
Yttern	—	1	—	—
Total	—	14	14	28

Under 1958 skedde en bristfällig rapportering av den bruna kärrhöken i Sörmland.

Inventeringen 1995

Rekommendationen från SOF var att minst ett besök skulle göras vid lämplig lokal under häckningstid. Vid de flesta lokaler i kommunen har dock besöken skett vid ett flertal tillfällen.

Mindre vikt har i år lagts vid själva häckningsutfallet vad beträffar antalet lyckade häckningar, alltså antalet födda ungar.

Under senare tid har det visat sig att arten kan söka sig till jordbrukets omställningsåkrar med energiskog för att häcka. Därför har besök även skett vid kända sådana lokaler i kommunen. På dessa platser har emellertid inga kärnhökar observerats, varför arten åtminstone här i kommunen fortfarande håller sig till vassområden för sin häckning.

Vid inventeringen 1979 var Nyköping, Gnesta och Trosa ihopslagna till en kommun. Antalet par i tabell 1 är registrerade i det område som efter kommunindelningen betecknas Nyköpings Kommun.

Arbetsinsatsen vid inventeringen har,

på grundval av att jag själv var ansvarig för inventeringen i kommunen under 1979, bedömts vara likvärdig.

Inventeringsresultat

Arten har fördubblat (100%) sitt revirhållande antal par sedan 1979. Denna utveckling förutspåddes inte för landskapet Sörmland efter inventeringen 1979. Det bedömdes då att en fortsatt svag eller måttlig expansion skulle ske i landskapet. Därför ska det bli intressant att se om resultatet i kommunen överensstämmer med övriga delar av landskapet, när inventeringsresultatet för Sörmland ligger klart.

Jag vill här framföra mitt tack till följande utan vars medverkan inventeringen inte kunnat genomföras.

Länsarbetsnämnden i Södermanland.

Arbetsförmedlingen och
Arbetscentrum i Nyköping.

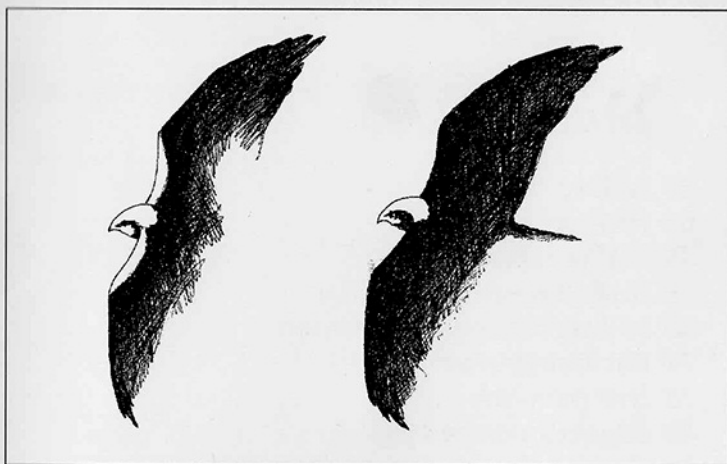
Fågelföreningen Tärnan i
Nyköping/Oxelösund.

Vidare ett särskilt tack till alla, ingen nämnd och ingen glömd, som varit mig behjälpliga med rapporter om den bruna kärnhöken.

Referenser

Wahlén L. 1980.
Bruna kärnhöken i
Sörmland 1979.
Fåglar i Sörmland
13:51-59.

Arne Anderson
Höglundavägen 31
611 37 Nyköping

Ad. och juv brun kärnhök. Teckning: Kent Söderberg

Innehåll 2/95

- 59 *Ledare*
- 60 *Utblick- Kos*
- 65 *Mallorcaresa 1996*
- 66 *Insändaren - Svartkråka*
- 68 *Sträckräkning vid Hjälmarens*
- 71 *Korta rapporter*
- 75 *Nytt från Rrk*
- 80 *Fågelrapporten 1994*